OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2015 Rhif 996 (Cy. 68)

Y GYMRAEG

Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (mccc 1) ("Mesur 2011") yn gwneud darpariaeth ar gyfer pennu safonau ymddygiad mewn perthynas â'r Gymraeg ("safonau"). Mae'r rhain yn disodli'r system o gynlluniau iaith Gymraeg y darperir ar eu cyfer yn Neddf yr Iaith Gymraeg 1993 (p. 38).

Mae adran 26 o Fesur 2011 yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu safonau, ac mae adran 39 yn eu galluogi i ddarparu bod safon yn benodol gymwys i berson drwy awdurdodi Comisiynydd y Gymraeg ("y Comisiynydd") i roi hysbysiad i'r person hwnnw sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo gydymffurfio â'r safon ("hysbysiad cydymffurfio").

Mae'r Rheoliadau hyn yn pennu safonau mewn perthynas ag ymddygiad Gweinidogion Cymru, cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol (y cyfeirir atynt yn y Rheoliadau fel "cyrff"). Mae'r Rheoliadau hefyd yn awdurdodi'r Comisiynydd (yn ddarostyngedig i eithriadau penodol) i roi hysbysiad cydymffurfio, mewn perthynas â safonau a bennir gan y Rheoliadau, i'r cyrff hyn.

Yn unol ag adran 44 o Fesur 2011, caiff y Comisiynydd (drwy hysbysiad cydymffurfio) ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau sy'n benodol gymwys iddo. I adlewyrchu hynny, mae'r safonau a bennir yn y Rheoliadau wedi eu geirio ar ffurf naratif ail berson, hynny yw ar ffurf "rhaid ichi" (ac ystyr "chi" yw'r corff perthnasol ym mhob achos).

Gan ddefnyddio'r hyblygrwydd a ddarperir gan adran 44 o Fesur 2011, caiff y Comisiynydd (os yw'n dymuno gwneud hynny, a bod hynny'n rhesymol ac yn gymesur) ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un safon o dan rai amgylchiadau, a safon arall o

WELSH STATUTORY INSTRUMENTS

2015 No. 996 (W. 68)

WELSH LANGUAGE

The Welsh Language Standards (No. 1) Regulations 2015

EXPLANATORY NOTE

(This note is not part of the Regulations)

The Welsh Language (Wales) Measure 2011 (nawm 1) ("the 2011 Measure") makes provision for the specification of standards of conduct in relation to the Welsh language ("standards"). These replace the system of Welsh language schemes provided for by the Welsh Language Act 1993 (c. 38).

Section 26 of the 2011 Measure enables the Welsh Ministers to specify standards, and section 39 enables them to provide that a standard is specifically applicable to a person by authorising the Welsh Language Commissioner ("the Commissioner") to give a notice to that person requiring compliance with the standard (a "compliance notice").

These Regulations specify standards in relation to the conduct of the Welsh Ministers, county and county borough councils and National Park authorities (which are referred to in the Regulations as "bodies"). The Regulations also authorise (subject to certain exceptions) the Commissioner to give a compliance notice, in relation to standards specified by the Regulations, to those bodies.

In accordance with section 44 of the 2011 Measure, the Commissioner may (by way of a compliance notice) require a body to comply with one or more standards that are specifically applicable to it. To reflect that, the standards specified by the Regulations are expressed in the second person narrative, meaning that they are in "you must" form (where "you" means the relevant body in each case).

Using the flexibility provided by section 44 of the 2011 Measure the Commissioner may (if it is reasonable and proportionate, and the Commissioner wishes to do so) require a body to comply with one standard in some circumstances and another standard

dan amgylchiadau eraill. Er enghraifft, os yw un safon yn benodol gymwys i gorff, caiff y Comisiynydd ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon honno o dan rai amgylchiadau, ond nid o dan amgylchiadau eraill, neu ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon honno mewn rhai ardaloedd yn unig. Yn yr un modd os oes dwy neu ragor o safonau yn ymwneud ag ymddygiad penodol (er enghraifft, safonau 8 i 11 mewn perthynas ag ateb galwadau ffôn), caiff y Comisiynydd (drwy gyfrwng hysbysiad cydymffurfio) ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau hynny'n unig, neu â safonau gwahanol ar adegau gwahanol, o dan amgylchiadau gwahanol, neu mewn ardaloedd gwahanol, fel sy'n briodol i'r corff. Nid oes rheidrwydd ar y Comisiynydd felly i'w gwneud yn ofynnol i bob corff gydymffurfio â phob safon.

in other circumstances. For example, if a standard is specifically applicable to a body the Commissioner may require the body to comply with the standard in some circumstances but not others, or require it to comply with the standard only in some areas. Similarly if two or more standards relate to a specific conduct (for example, standards 8 to 11 in relation to answering telephone calls), the Commissioner may (by way of a compliance notice) require a body to comply with one of those standards only, or with different standards at different times, in different circumstances, or in different areas; as is appropriate for the body. The Commissioner is not, therefore, obliged to require every body to comply with every standard.

Yn unol ag adran 46 o Fesur 2011, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio a roddir i gorff ddatgan y diwrnod gosod, neu'r diwrnodau gosod; hynny yw, y diwrnod neu'r diwrnodau y daw'n ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon (neu gydymffurfio â safon mewn modd penodol). Gan ddefnyddio'r hyblygrwydd a ddarperir gan adran 46, caiff y Comisiynydd osod diwrnod gosod buan i gorff gydymffurfio â safon (cyn belled â bod hynny o leiaf 6 mis ar ôl dyddiad rhoi'r hysbysiad cydymffurfio perthnasol i'r corff), neu osod diwrnod gosod ymhellach i'r dyfodol (er enghraifft mewn perthynas â safonau sy'n fwy heriol).

In accordance with section 46 of the 2011 Measure, the compliance notice given to a body must state the imposition day, or imposition days; meaning the day or days upon which the body becomes required to comply with a standard (or comply with a standard in a specific way). Using the flexibility provided for by section 46, the Commissioner may set an early imposition day for a body to comply with a standard (provided this is at least 6 months after the date on which the body was given the related compliance notice), or set an imposition day further in the future (for example in relation to more challenging standards).

Pan fo safon a bennir yn y Rheoliadau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i ddeunydd ysgrifenedig gael ei arddangos neu ei ddarparu yn Gymraeg, neu i wasanaeth gael ei ddarparu yn Gymraeg, nid yw hyn yn golygu bod rhaid arddangos neu ddarparu'r deunydd hwnnw yn Gymraeg yn unig, na bod rhaid i'r gwasanaeth hwnnw gael ei ddarparu yn Gymraeg yn unig (oni bai bod hynny'n cael ei nodi'n benodol).

Where a standard specified in these Regulations requires written material to be displayed or provided in Welsh, or for a service to be provided in Welsh, this does not mean that that material must be displayed or provided in Welsh only, or that that service must only be provided in Welsh (unless that is specifically stated).

Mae **Atodlen 1** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau cyflenwi gwasanaethau**. Mae adran 28 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon cyflenwi gwasanaethau" yw safon sy'n ymwneud â gweithgaredd cyflenwi gwasanaethau, ac y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg, neu weithio tuag at sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, pan gyflawnir y gweithgaredd hwnnw. Ystyr "gweithgaredd cyflenwi gwasanaethau" yw bod person yn cyflenwi gwasanaethau i berson arall, neu yn delio ag unrhyw berson arall mewn cysylltiad â chyflenwi gwasanaethau i'r person hwnnw neu i drydydd person.

Schedule 1 to the Regulations specifies **service delivery standards**. Section 28 of the 2011 Measure provides that a "service delivery standard' means a standard that relates to a service delivery activity, and is intended to promote or facilitate the use of the Welsh language, or to work towards ensuring that the Welsh language is treated no less favourably than the English language when that activity is carried out. A "service delivery activity" means a person delivering services to another person, or dealing with any other person in connection with delivering services to that other person, or to a third person.

Mae **Atodlen 2** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau llunio polisi**. Mae adran 29 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon llunio polisi" yw safon sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi ac y bwriedir iddi sicrhau, neu gyfrannu at sicrhau, bod y person sy'n gwneud y penderfyniad polisi yn ystyried un neu ragor o'r canlynol—

Schedule 2 to the Regulations specifies **policy making standards**. Section 29 of the 2011 Measure provides that a "policy making standard" means a standard that relates to a policy decision, and is intended to secure, or to contribute to securing, that the person making the policy decision considers one or more of the following—

(a) pa effeithiau, os o gwbl, (a pha un a yw'r effeithiau'n bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi yn eu cael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;

(b) sut y gellid gwneud y penderfyniad fel bod y penderfyniad yn cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;

(c) sut y gellid gwneud y penderfyniad fel nad yw'r penderfyniad yn cael effeithiau andwyol, neu fel bod y penderfyniad yn cael effeithiau llai andwyol, ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae **Atodlen 3** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau gweithredu**. Mae adran 30 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon gweithredu" yw safon sy'n ymwneud â swyddogaethau, neu fusnes neu ymgymeriad arall ("gweithgareddau perthnasol") person ("A"), ac y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg—

(a) gan A wrth i A wneud ei weithgareddau perthnasol,

(b) gan A a pherson arall wrth iddynt ddelio â'i gilydd mewn cysylltiad â gweithgareddau perthnasol A, neu

(c) gan berson heblaw A wrth iddo wneud gweithgareddau at ddibenion gweithgareddau perthnasol A, neu mewn cysylltiad â hwy.

Mae **Atodlen 4** i'r Rheoliadau yn pennu **safon hybu**. Mae adran 31 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon hybu" yw safon (yn ymwneud ag unrhyw weithgaredd) y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg yn ehangach.

Mae **Atodlen 5** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau cadw cofnodion**. Mae adran 32 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon cadw cofnodion" yw safon sy'n ymwneud â chadw cofnodion ynghylch safonau penodedig eraill, cofnodion ynghylch cwynion mewn perthynas â chydymffurfedd â safonau penodedig eraill, neu gofnodion ynghylch cwynion eraill sy'n ymwneud â'r Gymraeg.

Mae **Atodlen 6** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau sy'n ymdrin â materion atodol**. Mae'r rhain yn fathau penodol o safonau cyflenwi gwasanaethau, safonau llunio polisi, safonau gweithredu, safonau hybu a safonau cadw cofnodion sy'n ymdrin â'r materion y cyfeirir atynt yn adran 27(4) o Fesur 2011 (sy'n atodol i'r materion hynny yr ymdrinnir â hwy yn Atodlenni 1 i 5).

(a) what effects, if any, (whether positive or adverse) the policy decision would have on opportunities for people to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language;

(b) how the decision could be made so that the decision has positive effects, or increased positive effects, on opportunities for people to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language;

(c) how the decision could be made so that the decision does not have adverse effects, or has decreased adverse effects, on opportunities for other persons to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Schedule 3 to the Regulations specifies **operational standards**. Section 30 of the 2011 Measure provides that an "operational standard" means a standard that relates to the functions, or a business or other undertaking ("relevant activities") of a person ("A"), that is intended to promote or facilitate the use of the Welsh language—

(a) by A in carrying out A's relevant activities,

(b) by A and another person in dealings between them in connection with A's relevant activities, or

(c) by a person other than A in carrying out activities for the purposes of, or in connection with, A's relevant activities.

Schedule 4 to the Regulations specifies **promotion standards**. Section 31 of the 2011 Measure states that a "promotion standard" means a standard (relating to any activity) that is intended to promote or facilitate the use of the Welsh language more widely.

Schedule 5 to the Regulations specifies **record keeping standards**. Section 32 of the 2011 Measure provides that a "record keeping standard" is a standard relating to the keeping of records about other specified standards, records about complaints concerning compliance with other specified standards, or records about other complaints concerning the Welsh language.

Schedule 6 to the Regulations specifies **standards that deal with supplementary matters**. These are specific forms of service delivery standards, policy making standards, operational standards, promotion standards and record keeping standards that deal with the matters referred to in section 27(4) of the 2011 Measure (which are supplementary to the matters dealt with in Schedules 1 to 5).

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, lluniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi oddi wrth: Uned y Gymraeg, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.

The Welsh Ministers' Code of Practice on the carrying out of Regulatory Impact Assessments was considered in relation to these Regulations. As a result, a regulatory impact assessment has been prepared as to the likely costs and benefits of complying with these Regulations. A copy can be obtained from the Welsh Language Unit, Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ.

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2015 Rhif 996 (Cy. 68)

Y GYMRAEG

Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015

Gwnaed	*24 Mawrth 2015*
Yn dod i rym	*31 Mawrth 2015*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd iddynt gan adrannau 26, 27, 39 a 150(5) o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011(**1**), ac wedi cael cymeradwyaeth Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol ag adran 150(2) o'r Mesur hwnnw, yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn:

Enwi, cychwyn, cymhwyso a dehongli

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 31 Mawrth 2015.

(3) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(4) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr "aelod o staff" ("*member of staff*") yw cyflogai i gorff neu unigolyn sy'n gweithio i gorff (a rhaid dehongli "staff" ("*staff*") yn unol â hynny);

ystyr "corff" ("*body*") yw Gweinidogion Cymru, cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol neu awdurdod Parc Cenedlaethol;

mae cyfeiriad at gyflogai i gorff neu unigolyn sy'n gweithio i gorff yn cynnwys, yn achos Gweinidogion Cymru, gyflogai i Lywodraeth Cymru neu unigolyn sy'n gweithio i Lywodraeth Cymru;

ystyr "unigolyn" ("*individual*") yw aelod o'r cyhoedd.

(**1**) 2011 mccc 1.

WELSH STATUTORY INSTRUMENTS

2015 No. 996 (W. 68)

WELSH LANGUAGE

The Welsh Language Standards (No. 1) Regulations 2015

Made	*24 March 2015*
Coming into force	*31 March 2015*

The Welsh Ministers, in exercise of the powers conferred upon them by sections 26, 27, 39 and 150(5) of the Welsh Language (Wales) Measure 2011(**1**), having received the approval of the National Assembly for Wales in accordance with section 150(2) of that Measure, make the following Regulations:

Title, commencement, application and interpretation

1.—(1) The title of these Regulations is the Welsh Language Standards (No. 1) Regulations 2015.

(2) These Regulations come into force on 31 March 2015.

(3) These Regulations apply in relation to Wales.

(4) In these Regulations—

a "body" ("*corff*") means the Welsh Ministers, a county council or county borough council or a National Park authority;

an "individual" ("*unigolyn*") means a member of the public;

a "member of staff" ("*aelod o staff*") means an employee of a body or an individual working for a body (and "staff" ("*staff*") must be construed accordingly);

a reference to an employee of a body or an individual working for a body includes, in the case of the Welsh Ministers, an employee of the Welsh Government or an individual working for the Welsh Government.

(**1**) 2011 nawm 1.

(5) Yn y Rheoliadau hyn—

(a) mae cyfeiriadau at unrhyw weithgaredd sy'n cael ei gyflawni gan gorff, neu at unrhyw wasanaeth sy'n cael ei ddarparu gan gorff, i'w darllen fel pe baent yn cynnwys cyfeiriad at y gweithgaredd hwnnw yn cael ei gyflawni ar ran y corff, neu at y gwasanaeth hwnnw yn cael ei ddarparu ar ran y corff, gan drydydd parti o dan drefniadau a wneir rhwng y trydydd parti a'r corff;

(b) yn unol â hynny, oni bai bod hysbysiad cydymffurfio yn darparu i'r gwrthwyneb, bydd corff wedi methu â chydymffurfio â safon mewn cysylltiad â gweithgaredd y mae wedi trefnu iddo gael ei gyflawni, neu wasanaeth y mae wedi trefnu iddo gael ei ddarparu, gan drydydd parti os nad yw'r gweithgaredd hwnnw neu'r gwasanaeth hwnnw wedi ei gyflawni neu ei ddarparu yn unol â'r safon.

(5) In these Regulations—

(a) references to any activity being carried out by a body, or to any service being provided by a body, are to be read as including a reference to that activity being carried out on the body's behalf or to that service being provided on the body's behalf by a third party under arrangements made between the third party and the body;

(b) accordingly, unless a compliance notice provides to the contrary, a body will have failed to comply with a standard in respect of an activity or service it has arranged to be carried out or provided by a third party if that activity or service has not been carried out or provided in accordance with the standard.

Safonau a bennir

2.—(1) Yn Atodlen 1—

(a) mae Rhan 1 yn pennu safonau cyflenwi gwasanaethau;

(b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill;

(c) mae Rhan 3 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.

(2) Yn Atodlen 2—

(a) mae Rhan 1 yn pennu safonau llunio polisi;

(b) mae Rhan 2 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.

(3) Yn Atodlen 3—

(a) mae Rhan 1 yn pennu safonau gweithredu;

(b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill;

(c) mae Rhan 3 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.

(4) Yn Atodlen 4—

(a) mae Rhan 1 yn pennu safonau hybu;

(b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill.

Standards specified

2.—(1) In Schedule 1—

(a) Part 1 specifies service delivery standards;

(b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards;

(c) Part 3 defines a number of words and expressions.

(2) In Schedule 2—

(a) Part 1 specifies policy making standards;

(b) Part 2 defines a number of words and expressions.

(3) In Schedule 3—

(a) Part 1 specifies operational standards;

(b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards;

(c) Part 3 defines a number of words and expressions.

(4) In Schedule 4—

(a) Part 1 specifies promotion standards;

(b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards.

(5) Yn Atodlen 5—

(a) mae Rhan 1 yn pennu safonau cadw cofnodion;

(b) mae Rhan 2 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.

(6) Mae Atodlen 6 yn pennu safonau sy'n ymdrin â materion sy'n atodol i'r materion yr ymdrinnir â hwy yn y safonau a bennir yn Atodlenni 1 i 5 ac, yn benodol—

(a) mae Rhan 1 yn pennu safonau cyflenwi gwasanaethau sy'n ymdrin â materion atodol;

(b) mae Rhan 2 yn pennu safonau llunio polisi sy'n ymdrin â materion atodol;

(c) mae Rhan 3 yn pennu safonau gweithredu sy'n ymdrin â materion atodol;

(ch) mae Rhan 4 yn pennu safonau hybu sy'n ymdrin â materion atodol;

(d) mae Rhan 5 yn pennu safonau cadw cofnodion sy'n ymdrin â materion atodol;

(dd) mae Rhan 6 yn gwneud darpariaeth ynghylch dehongli'r safonau atodol;

(e) mae Rhan 7 yn gwneud darpariaeth atodol.

Safonau sy'n benodol gymwys

3.—(1) Mae Gweinidogion Cymru yn awdurdodi Comisiynydd y Gymraeg i roi hysbysiad cydymffurfio i Weinidogion Cymru, cynghorau sir, cynghorau bwrdeistref sirol ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau a bennir o dan reoliad 2.

(2) Ond nid awdurdodir y Comisiynydd i roi hysbysiad cydymffurfio i Weinidogion Cymru sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gydymffurfio â safonau 145 neu 146 (safonau hybu) neu safonau 173 neu 174 (safonau hybu sy'n ymdrin â materion atodol).

(5) In Schedule 5—

(a) Part 1 specifies record keeping standards;

(b) Part 2 defines a number of words and expressions.

(6) Schedule 6 specifies standards that deal with matters which are supplementary to the matters dealt with in the standards specified in Schedules 1 to 5 and, in particular—

(a) Part 1 specifies service delivery standards that deal with supplementary matters;

(b) Part 2 specifies policy making standards that deal with supplementary matters;

(c) Part 3 specifies operational standards that deal with supplementary matters;

(ch) Part 4 specifies promotion standards that deal with supplementary matters;

(d) Part 5 specifies record keeping standards that deal with supplementary matters;

(dd) Part 6 makes provision about interpreting the supplementary standards;

(e) Part 7 makes supplementary provision.

Standards that are specifically applicable

3.—(1) The Welsh Ministers authorise the Welsh Language Commissioner to give a compliance notice to the Welsh Ministers, to county councils, to county borough councils and to National Park authorities requiring them to comply with any of the standards specified under regulation 2.

(2) But the Commissioner is not authorised to give a compliance notice to the Welsh Ministers requiring them to comply with standards 145 or 146 (promotion standards) or standards 173 or 174 (promotion standards that deal with supplementary matters).

Carwyn Jones

Prif Weinidog Cymru
24 Mawrth 2015

First Minister of Wales
24 March 2015

ATODLEN 1 Rheoliad 2(1)

Safonau cyflenwi gwasanaethau

RHAN 1

Y SAFONAU

1 Safonau ynghylch gohebiaeth a anfonir gan gorff

(1) Pan fo corff yn ateb gohebiaeth

Safon 1: Os byddwch yn cael unrhyw ohebiaeth yn Gymraeg oddi wrth berson, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb), oni bai bod y person wedi dweud nad oes angen ateb yn Gymraeg.

(2) Pan fo corff yn gohebu

(a) Pan fo corff yn gohebu ag unigolyn.

Safon 2: Pan fyddwch yn gohebu ag unigolyn ("A") am y tro cyntaf, rhaid ichi ofyn i A a yw'n dymuno cael gohebiaeth oddi wrthych yn Gymraeg, ac os yw A yn ymateb i ddweud ei fod yn dymuno hynny rhaid ichi—

(a) cadw cofnod o ddymuniad A,

(b) gohebu yn Gymraeg ag A wrth ohebu ag A o hynny ymlaen, ac

(c) anfon unrhyw ffurflenni y byddwch yn eu hanfon at A o hynny ymlaen yn Gymraeg.

(b) Pan fo corff yn gohebu â mwy nag un aelod o'r un aelwyd

Safon 3: Pan fyddwch yn anfon gohebiaeth a gyfeirir at ddau unigolyn sy'n aelodau o'r un aelwyd (er enghraifft, rhieni plentyn) am y tro cyntaf, rhaid ichi ofyn i'r unigolion hynny a ydynt yn dymuno cael gohebiaeth oddi wrthych yn Gymraeg, ac os—

(a) yw'r ddau unigolyn yn ymateb i ddweud eu bod

SCHEDULE 1 Regulation 2(1)

Service delivery standards

PART 1

THE STANDARDS

1 Standards relating to correspondence sent by a body

(1) When a body replies to correspondence

Standard 1: If you receive correspondence from a person in Welsh you must reply in Welsh (if an answer is required), unless the person has indicated that there is no need to reply in Welsh.

(2) When a body initiates correspondence

(a) When a body corresponds with an individual

Standard 2: When you correspond with an individual ("A") for the first time, you must ask A whether A wishes to receive correspondence from you in Welsh, and if A responds to say that A wishes to receive correspondence in Welsh you must—

(a) keep a record of A's wish,

(b) correspond with A in Welsh when corresponding with A from then onwards, and

(c) send any forms you send to A from then onwards in Welsh.

(b) When a body corresponds with more than one member of the same household

Standard 3: When you send correspondence addressed to two individuals who are members of the same household (for example, the parents of a child) for the first time, you must ask them whether they wish to receive correspondence from you in Welsh; and if—

(a) both individuals respond to say that they wish to receive

yn dymuno hynny, rhaid ichi gadw cofnod o'u dymuniad, a gohebu yn Gymraeg o hynny ymlaen pan fyddwch yn anfon gohebiaeth a gyfeirir at y ddau unigolyn hynny;

(b) yw un o'r unigolion (ond nid y ddau) yn ymateb i ddweud ei fod yn dymuno hynny, rhaid ichi gadw cofnod o'i ddymuniad, a darparu fersiwn Gymraeg o ohebiaeth o hynny ymlaen pan fyddwch yn anfon gohebiaeth a gyfeirir at y ddau unigolyn hynny.

(c) Pan fo corff yn gohebu â sawl person (er enghraifft, pan fydd yn anfon cylchlythyr, neu'n anfon yr un llythyr at nifer o gartrefi)

Safon 4: Pan fyddwch yn anfon yr un ohebiaeth at nifer o bersonau, rhaid ichi anfon fersiwn Gymraeg o'r ohebiaeth ar yr un pryd ag y byddwch yn anfon unrhyw fersiwn Saesneg ohoni.

(3) Safonau cyffredinol ynghylch gohebu

Safon 5: Os nad ydych yn gwybod a yw person yn dymuno cael gohebiaeth oddi wrthych yn Gymraeg rhaid ichi ddarparu fersiwn Gymraeg o'r ohebiaeth pan fyddwch yn gohebu â'r person hwnnw.

Safon 6: Os byddwch yn llunio fersiwn Gymraeg a fersiwn Saesneg gyfatebol o ohebiaeth, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg (er enghraifft, os yw'r fersiwn Saesneg wedi ei llofnodi, neu os oes manylion cyswllt wedi eu darparu ar y fersiwn Saesneg, rhaid i'r fersiwn Gymraeg gael ei thrin yn yr un modd).

Safon 7: Rhaid ichi ddatgan—

(a) mewn gohebiaeth, a

(b) mewn cyhoeddiadau a hysbysiadau swyddogol

correspondence in Welsh, you must keep a record of that wish and correspond in Welsh from then onwards when sending correspondence addressed to both of those individuals;

(b) one (but not both) of the individuals responds to say that he or she wishes to receive correspondence in Welsh, you must keep a record of that wish and provide a Welsh language version of correspondence from then onwards when sending correspondence addressed to both of those individuals.

(c) When a body corresponds with several persons (for example, when it sends a circular, or sends the same letter to a number of homes)

Standard 4: When you send the same correspondence to several persons, you must send a Welsh language version of the correspondence at the same time as you send any English language version.

(3) General standards relating to correspondence

Standard 5: If you don't know whether a person wishes to receive correspondence from you in Welsh, when you correspond with that person you must provide a Welsh language version of the correspondence.

Standard 6: If you produce a Welsh language version and a corresponding English language version of correspondence, you must not treat the Welsh language version less favourably than the English language version (for example, if the English version is signed, or if contact details are provided on the English version, then the Welsh version must be treated in the same way).

Standard 7: You must state—

(a) in correspondence, and

(b) in publications and official notices that invite persons

sy'n gwahodd personau i anfon ymateb neu i anfon gohebiaeth atoch,

eich bod yn croesawu cael gohebiaeth yn Gymraeg, y byddwch yn ateb gohebiaeth yn Gymraeg, ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

to respond to you or to correspond with you,

that you welcome receiving correspondence in Welsh, that you will respond to correspondence in Welsh, and that corresponding in Welsh will not lead to delay.

2 Safonau ynghylch galwadau ffôn i gorff ac oddi wrth gorff

2 Standards relating to telephone calls made and received by a body

(1) Galwadau ffôn i brif rif ffôn y corff ac i unrhyw linellau cymorth neu ganolfannau galwadau

(1) Telephone calls made to a body's main contact number and to any helplines or call centres

Safon 8: Pan fydd person yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi gyfarch y person yn Gymraeg.

Standard 8: When a person contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must greet the person in Welsh.

Safon 9: Pan fydd person yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi roi gwybod i'r person bod gwasanaeth Cymraeg ar gael.

Standard 9: When a person contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must inform the person that a Welsh language service is available.

Safon 10: Pan fo person yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg yn ei chyfanrwydd os yw'r person yn dymuno hynny (gan drosglwyddo'r alwad i aelod o staff sy'n gallu delio â'r alwad yn Gymraeg os yw hynny'n angenrheidiol).

Standard 10: When a person contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must deal with the call in Welsh in its entirety if that is the person's wish (where necessary by transferring the call to a member of staff who is able to deal with the call in Welsh).

Safon 11: Pan fo person yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg os yw'r person yn dymuno hynny—

(a) hyd nes ei bod yn angenrheidiol trosglwyddo'r alwad i aelod o staff nad yw'n siarad Cymraeg sy'n gallu darparu gwasanaeth ar bwnc penodol; a

(b) hyd nes nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael i ddarparu gwasanaeth ar y pwnc penodol hwnnw.

Standard 11: When a person contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must deal with the call in Welsh if that is the person's wish until such point as—

(a) it is necessary to transfer the call to a member of staff who does not speak Welsh who can provide a service on a specific subject matter; and

(b) no Welsh speaking member of staff is available to provide a service on that specific subject matter.

Safon 12: Pan fyddwch yn hysbysebu rhifau ffôn, llinellau cymorth neu wasanaethau canolfannau galwadau, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 12: When you advertise telephone numbers, helpline numbers or call centre services, you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.

Safon 13: Os byddwch yn cynnig gwasanaeth Cymraeg ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid i rif ffôn y gwasanaeth Cymraeg fod yr un peth â rhif ffôn y gwasanaeth Saesneg cyfatebol.

Standard 13: If you offer a Welsh language service on your main telephone number (or numbers), on any helpline numbers or call centre numbers, the telephone number for the Welsh language service must be the same as for the corresponding English language service.

Safon 14: Pan fyddwch yn cyhoeddi eich prif rif ffôn, neu unrhyw rifau sydd gennych ar gyfer llinellau cymorth neu wasanaethau canolfannau galwadau, rhaid ichi nodi (yn Gymraeg) eich bod yn croesawu galwadau yn Gymraeg.

Standard 14: When you publish your main telephone number, or any helpline numbers or call centre service numbers, you must state (in Welsh) that you welcome calls in Welsh.

Safon 15: Os oes gennych ddangosyddion perfformiad ar gyfer delio â galwadau ffôn, rhaid ichi sicrhau nad yw'r dangosyddion perfformiad hynny yn trin galwadau ffôn a wneir yn Gymraeg yn llai ffafriol na galwadau a wneir yn Saesneg.

Standard 15: If you have performance indicators for dealing with telephone calls, you must ensure that those performance indicators do not treat telephone calls made in Welsh any less favourably than calls made in English.

Safon 16: Rhaid i'ch prif wasanaeth (neu wasanaethau) ateb galwadau ffôn roi gwybod i bersonau sy'n galw, yn Gymraeg, fod modd gadael neges yn Gymraeg.

Standard 16: Your main telephone call answering service (or services) must inform persons calling, in Welsh, that they can leave a message in Welsh.

Safon 17: Pan na fo gwasanaeth Cymraeg ar gael ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi roi gwybod i'r personau sy'n galw (pa un ai drwy gyfrwng neges wedi ei hawtomeiddio neu fel arall) pryd y bydd gwasanaeth Cymraeg ar gael.

Standard 17: When there is no Welsh language service available on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must inform persons calling, in Welsh (by way of an automated message or otherwise), when a Welsh language service will be available.

(2) Galwadau ffôn i adrannau, ac i aelodau o staff corff

(2) Telephone calls made to departments and to members of a body's staff

Safon 18: Os bydd person yn cysylltu ag un o'ch adrannau ar rif ffôn llinell uniongyrchol (gan gynnwys ar rifau llinell uniongyrchol aelodau staff), a bod y person hwnnw'n

Standard 18: If a person contacts one of your departments on a direct line telephone number (including on staff members' direct line numbers), and that person wishes to receive a

	dymuno cael gwasanaeth Cymraeg, rhaid ichi ddarparu'r gwasanaeth hwnnw yn Gymraeg yn ei gyfanrwydd (os yw'n angenrheidiol drwy drosglwyddo'r alwad i aelod o staff sy'n gallu delio â'r alwad yn Gymraeg).		service in Welsh, you must provide that service in Welsh in its entirety (if necessary by transferring the call to a member of staff who is able to deal with the call in Welsh).
Safon 19:	Os bydd person yn cysylltu ag un o'ch adrannau ar rif ffôn llinell uniongyrchol (gan gynnwys ar rifau llinell uniongyrchol aelodau staff), a bod y person hwnnw'n dymuno cael gwasanaeth Cymraeg, rhaid ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg— (a) hyd nes ei bod yn angenrheidiol trosglwyddo'r alwad i aelod o staff nad yw'n siarad Cymraeg sy'n gallu darparu gwasanaeth ar bwnc penodol; a (b) hyd nes nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael i ddarparu gwasanaeth ar y pwnc penodol hwnnw.	**Standard 19:**	If a person contacts one of your departments on a direct line telephone number (including on staff members' direct line numbers), and that person wishes to receive a service in Welsh, you must deal with the call in Welsh until such point as— (a) it is necessary to transfer the call to a member of staff who does not speak Welsh who can provide a service on a specific subject matter; and (b) no Welsh speaking member of staff is available to provide a service on that specific subject matter.
Safon 20:	Pan fydd person yn cysylltu â chi ar rif llinell uniongyrchol (pa un ai ar rif llinell uniongyrchol adran neu ar rif llinell uniongyrchol aelod o staff), rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth gyfarch y person.	**Standard 20:**	When a person contacts you on a direct line number (whether on a department's direct line number or on the direct line number of a member of staff), you must ensure that, when greeting the person, the Welsh language is not treated less favourably than the English language.
	(3) Galwadau ffôn a wneir gan gorff		***(3) Telephone calls made by a body***
Safon 21:	Pan fyddwch yn ffonio unigolyn ("A") am y tro cyntaf, rhaid ichi ofyn i A a yw'n dymuno cael galwadau ffôn oddi wrthych yn Gymraeg; ac os yw A yn ymateb i ddweud ei fod yn dymuno hynny, rhaid ichi gadw cofnod o'i ddymuniad, a chynnal galwadau ffôn a wneir i A o hynny ymlaen yn Gymraeg.	**Standard 21:**	When you telephone an individual ("A") for the first time you must ask A whether A wishes to receive telephone calls from you in Welsh, and if A responds to say that A wishes to receive telephone calls in Welsh you must keep a record of that wish, and conduct telephone calls made to A from then onwards in Welsh.
	(4) Corff yn delio â galwadau ffôn drwy system wedi ei hawtomeiddio		***(4) A body dealing with telephone calls using an automated system***
Safon 22:	Rhaid i unrhyw system ffôn wedi ei hawtomeiddio sydd gennych ddarparu'r gwasanaeth cyfan wedi ei awtomeiddio yn Gymraeg.	**Standard 22:**	Any automated telephone systems that you have must provide the complete automated service in Welsh.

3 Safonau ynghylch cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

(1) Cyfarfodydd rhwng corff ac un person gwahoddedig arall

Safon 23: Os byddwch yn gwahodd un person ("P") yn unig i gyfarfod, rhaid ichi gynnig cynnal y cyfarfod yn Gymraeg; ac os yw P yn eich hysbysu ei fod yn dymuno i'r cyfarfod gael ei gynnal yn Gymraeg, rhaid ichi gynnal y cyfarfod hwnnw yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).

Safon 24: Os byddwch yn gwahodd un person ("P") yn unig i gyfarfod, rhaid ichi ofyn i P a fyddai'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, a hysbysu P y byddwch, os oes angen, yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw.

Safon 24A: Os byddwch wedi gwahodd un person ("P") yn unig i gyfarfod, a bod P wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb gymorth gwasanaeth cyfieithu).

Safon 24B: Os byddwch wedi gwahodd un person ("P") yn unig i gyfarfod, a bod P wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb gymorth gwasanaeth cyfieithu).

Safon 25: Os byddwch yn gwahodd unigolyn ("A") i gyfarfod, a bod y cyfarfod hwnnw yn ymwneud â llesiant A, rhaid ichi—

(a) gofyn i A a yw'n dymuno i'r cyfarfod gael ei gynnal yn Gymraeg, a

(b) os yw A yn eich hysbysu ei fod yn dymuno hynny, cynnal y cyfarfod yn

3 Standards relating to a body holding meetings that are not open to the general public

(1) Meetings between a body and one other invited person

Standard 23: If you invite one person only ("P") to a meeting, you must offer to conduct the meeting in Welsh; and if P informs you that P wishes for the meeting to be conducted in Welsh, you must conduct the meeting in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).

Standard 24: If you invite one person only ("P") to a meeting you must ask P whether P wishes to use the Welsh language at the meeting, and inform P that you will, if necessary, provide a translation service from Welsh to English for that purpose.

Standard 24A: If you have invited one person only ("P") to a meeting and P has informed you that P wishes to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting (unless you conduct the meeting in Welsh without the assistance of a translation service).

Standard 24B: If you have invited one person only ("P") to a meeting and P has informed you that P wishes to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting (unless you conduct the meeting in Welsh without the assistance of a translation service).

Standard 25: If you invite an individual ("A") to a meeting, and the meeting relates to the well-being of A, you must—

(a) ask A whether A wishes for the meeting to be conducted in Welsh, and

(b) if A informs you that A wishes for the meeting to be conducted in Welsh,

Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).

Safon 26: Os byddwch yn gwahodd unigolyn ("A") i gyfarfod, a bod y cyfarfod yn ymwneud â llesiant A, rhaid ichi ofyn i A a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, a hysbysu A y byddwch, os oes angen, yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg at y diben hwnnw.

Safon 26A: Rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg ar gael mewn cyfarfod—

(a) os yw'r cyfarfod yn ymwneud â llesiant unigolyn ("A") a wahoddwyd, a

(b) os yw A wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod;

os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb gymorth gwasanaeth cyfieithu.

Safon 26B: Rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg ar gael mewn cyfarfod—

(a) os yw'r cyfarfod yn ymwneud â llesiant unigolyn ("A") a wahoddwyd, a

(b) os yw A wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod;

os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb gymorth gwasanaeth cyfieithu.

(2) Cyfarfodydd rhwng corff a mwy nag un person gwahoddedig

Safon 27: Os byddwch yn gwahodd mwy nag un person i gyfarfod (nad yw'n ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddir), rhaid ichi ofyn i bob person a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod.

conduct the meeting in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).

Standard 26: If you invite an individual ("A") to a meeting, and the meeting relates to the well-being of A, you must ask A whether A wishes to use the Welsh language at the meeting, and inform A that you will, if necessary, provide a translation service from Welsh to English and from English to Welsh for that purpose.

Standard 26A: You must arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English and from English to Welsh to be available at a meeting—

(a) if the meeting relates to the well-being of an invited individual ("A"), and

(b) if A has informed you that A wishes to use the Welsh language at the meeting;

unless you conduct the meeting in Welsh without the assistance of a translation service.

Standard 26B: You must arrange for a consecutive translation service from Welsh to English and from English to Welsh to be available at a meeting—

(a) if the meeting relates to the well-being of an invited individual ("A"), and

(b) if A has informed you that A wishes to use the Welsh language at the meeting;

unless you conduct the meeting in Welsh without the assistance of a translation service.

(2) Meetings between a body and more than one invited person

Standard 27: If you invite more than one person to a meeting (which does not relate to the well-being of one or more of the individuals invited), you must ask each person whether they wish to use the Welsh language at the meeting.

Safon 27A:	Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod (nad yw'n ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddir), a bod o leiaf 10% (ond llai na 100%) o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.	**Standard 27A:**	If you have invited more than one person to a meeting (which does not relate to the well-being of one or more of the individuals invited), and at least 10% (but less than 100%) of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting.
Safon 27B:	Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod (nad yw'n ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddir), a bod o leiaf 20% (ond llai na 100%) o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.	**Standard 27B:**	If you have invited more than one person to a meeting (which does not relate to the well-being of one or more of the individuals invited), and at least 20% (but less than 100%) of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting.
Safon 27C:	Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod (nad yw'n ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddir), a bod o leiaf 30% (ond llai na 100%) o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.	**Standard 27C:**	If you have invited more than one person to a meeting (which does not relate to the well-being of one or more of the individuals invited), and at least 30% (but less than 100%) of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting.
Safon 27CH:	Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod (nad yw'n ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddir), a bod pawb a gafodd wahoddiad wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).	**Standard 27CH:**	If you have invited more than one person to a meeting (which does not relate to the well-being of one or more of the individuals invited), and all of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must conduct the meeting in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).
Safon 27D:	Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod (nad yw'n ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddir), a bod pawb a gafodd wahoddiad wedi eich hysbysu eu bod yn	**Standard 27D:**	If you have invited more than one person to a meeting (which does not relate to the well-being of one or more of the individuals invited), and all of the persons invited have informed you that they wish to use

dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb gymorth gwasanaeth cyfieithu).

the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting (unless you conduct the meeting in Welsh without the assistance of a translation service).

Safon 28: Os byddwch yn gwahodd mwy nag un person i gyfarfod, a bod y cyfarfod hwnnw yn ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddwyd, rhaid ichi—

(a) gofyn i'r unigolyn hwnnw neu i bob un o'r unigolion hynny a yw'n dymuno i'r cyfarfod gael ei gynnal yn Gymraeg, a

(b) os yw'r unigolyn hwnnw, neu os yw pob un o'r unigolion hynny, yn eich hysbysu ei fod yn dymuno i'r cyfarfod gael ei gynnal yn Gymraeg, cynnal y cyfarfod hwnnw yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).

Standard 28: If you invite more than one person to a meeting, and that meeting relates to the well-being of one or more of the individuals invited, you must—

(a) ask that individual or each of those individuals whether he or she wishes for the meeting to be conducted in Welsh, and

(b) if that individual, or if each of those individuals, informs you that he or she wishes for the meeting to be conducted in Welsh, conduct the meeting in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).

Safon 29: Os byddwch yn gwahodd mwy nag un person i gyfarfod, a bod y cyfarfod hwnnw yn ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddwyd, rhaid ichi—

(a) gofyn i'r unigolyn hwnnw neu i bob un o'r unigolion hynny a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, a

(b) hysbysu'r unigolyn (neu'r unigolion hynny) y byddwch, os oes angen, yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg at y diben hwnnw.

Standard 29: If you invite more than one person to a meeting, and that meeting relates to the well-being of one or more of the individuals invited, you must—

(a) ask that individual or each of those individuals whether he or she wishes to use the Welsh language at the meeting, and

(b) inform that individual (or those individuals) that, if necessary, you will provide a translation service from Welsh to English and from English to Welsh for that purpose.

Safon 29A: Rhaid ichi ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg mewn cyfarfod—

(a) os ydych wedi gwahodd mwy nag un person i'r cyfarfod,

(b) os yw'r cyfarfod yn ymwneud â llesiant un

Standard 29A: You must provide a simultaneous translation service from Welsh to English and from English to Welsh at a meeting—

(a) if you have invited more than one person to the meeting,

(b) if the meeting relates to the well-being of one or more

neu ragor o'r unigolion a wahoddwyd, ac

(c) os oes o leiaf un o'r unigolion hynny wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod;

os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb gymorth gwasanaeth cyfieithu.

of the individuals invited, and

(c) if at least one of those individuals has informed you that he or she wishes to use the Welsh language at the meeting;

unless you conduct the meeting in Welsh without the assistance of a translation service.

Safon 29B: Rhaid ichi ddarparu gwasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg mewn cyfarfod—

(a) os ydych wedi gwahodd mwy nag un person i'r cyfarfod,

(b) os yw'r cyfarfod yn ymwneud â llesiant un neu ragor o'r unigolion a wahoddwyd, ac

(c) os oes o leiaf un o'r unigolion hynny wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod;

os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb gymorth gwasanaeth cyfieithu.

Standard 29B: You must provide a consecutive translation service from Welsh to English and from English to Welsh at a meeting—

(a) if you have invited more than one person to the meeting,

(b) if the meeting relates to the well-being of one or more of the individuals invited, and

(c) if at least one of those individuals has informed you that he or she wishes to use the Welsh language at the meeting;

unless you conduct the meeting in Welsh without the assistance of a translation service.

4 Safonau ynghylch cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

4 Standards relating to meetings arranged by a body that are open to the public

Safon 30: Os byddwch yn trefnu cyfarfod sy'n agored i'r cyhoedd rhaid ichi ddatgan ar unrhyw ddeunydd sy'n ei hysbysebu, ac ar unrhyw wahoddiad iddo, fod croeso i unrhyw un sy'n bresennol ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod.

Standard 30: If you arrange a meeting that is open to the public you must state on any material advertising it, and on any invitation to it, that anyone attending is welcome to use the Welsh language at the meeting.

Safon 31: Pan fyddwch yn anfon gwahoddiadau i gyfarfod yr ydych yn ei drefnu sy'n agored i'r cyhoedd rhaid ichi eu hanfon yn Gymraeg.

Standard 31: When you send invitations to a meeting that you arrange which is open to the public, you must send the invitations in Welsh.

Safon 32: Os byddwch yn gwahodd personau i siarad mewn cyfarfod yr ydych yn ei drefnu sy'n agored i'r cyhoedd rhaid ichi—

(a) gofyn i bob person a wahoddir i siarad a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg, a

Standard 32: If you invite persons to speak at a meeting that you arrange which is open to the public you must—

(a) ask each person invited to speak whether he or she wishes to use the Welsh language, and

(b) os yw'r person hwnnw (neu o leiaf un o'r personau hynny) yn eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg, darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

(b) if that person (or at least one of those persons) has informed you that he or she wishes to use the Welsh language at the meeting, provide a simultaneous translation service from Welsh to English for that purpose (unless you conduct the meeting in Welsh without a translation service).

Safon 33: Os byddwch yn trefnu cyfarfod sy'n agored i'r cyhoedd, rhaid ichi sicrhau bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod, a rhaid ichi hysbysu'r rheini sy'n bresennol ar lafar yn Gymraeg—

(a) bod croeso iddynt ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael.

Standard 33: If you arrange a meeting that is open to the public, you must ensure that a simultaneous translation service from Welsh to English is available at the meeting, and you must orally inform those present in Welsh—

(a) that they are welcome to use the Welsh language, and

(b) that a simultaneous translation service is available.

Safon 34: Os byddwch yn arddangos unrhyw ddeunydd ysgrifenedig mewn cyfarfod yr ydych yn ei drefnu sy'n agored i'r cyhoedd, rhaid ichi sicrhau bod y deunydd hwnnw'n cael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw destun Cymraeg yn llai ffafriol na'r testun Saesneg.

Standard 34: If you display any written material at a meeting that you arrange which is open to the public, you must ensure that that material is displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language text less favourably than the English language text.

5 Safonau ynghylch digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir gan gorff

5 Standards relating to public events organised or funded by a body

Safon 35: Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus, neu'n ariannu o leiaf 50% o ddigwyddiad cyhoeddus, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth hybu'r digwyddiad (er enghraifft, o ran y ffordd y mae'r digwyddiad yn cael ei hysbysebu neu y rhoddir cyhoeddusrwydd i'r digwyddiad).

Standard 35: If you organise a public event, or fund at least 50% of a public event, you must ensure that, in promoting the event, the Welsh language is treated no less favourably than the English language (for example, in the way the event is advertised or publicised).

Safon 36: Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus, neu'n ariannu o leiaf 50% o ddigwyddiad cyhoeddus, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yn y digwyddiad (er enghraifft, mewn perthynas â gwasanaethau a gynigir

Standard 36: If you organise a public event, or fund at least 50% of a public event, you must ensure that the Welsh language is treated no less favourably than the English language at the event (for example, in relation to services offered to persons attending the event, in

i bersonau sy'n bresennol yn y digwyddiad, mewn perthynas ag arwyddion a arddangosir yn y digwyddiad, ac mewn perthynas â chyhoeddiadau sain a wneir ynddo).

relation to signs displayed at the event and in relation to audio announcements made at the event).

6 Safon ynghylch cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safon 37: Rhaid i unrhyw ddeunydd cyhoeddusrwydd neu ddeunydd hysbysebu yr ydych yn ei lunio gael ei lunio yn Gymraeg, ac os byddwch yn llunio'r deunydd hysbysebu yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.

6 Standard relating to a body's publicity and advertising

Standard 37: Any publicity or advertising material that you produce must be produced in Welsh, and if you produce the advertising material in Welsh and in English, you must not treat the Welsh language version less favourably than you treat the English language version.

7 Safonau ynghylch corff yn arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safon 38: Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei arddangos yn gyhoeddus gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.

Safon 39: Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei arddangos mewn arddangosfa gyhoeddus sydd wedi ei threfnu gennych gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg.

7 Standards relating to a body displaying material in public

Standard 38: Any material that you display in public must be displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of the material less favourably than the English language version.

Standard 39: Any material that you display at a public exhibition organised by you must be displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of the material less favourably than you treat an English language version.

8 Safonau ynghylch corff yn llunio ac yn cyhoeddi dogfennau

Safon 40: Rhaid i unrhyw ddogfennau at ddefnydd y cyhoedd yr ydych yn eu llunio gael eu llunio yn Gymraeg.

Safon 41: Os byddwch yn llunio'r dogfennau a ganlyn rhaid ichi eu llunio yn Gymraeg—

(a) agendâu, cofnodion a phapurau eraill sydd ar gael i'r cyhoedd, sy'n ymwneud â chyfarfod o fwrdd rheoli neu gabinet;
(b) agendâu, cofnodion a phapurau eraill ar gyfer cyfarfodydd, cynadleddau neu seminarau sy'n agored i'r cyhoedd.

Safon 42: Rhaid i unrhyw drwydded neu dystysgrif yr ydych yn ei llunio gael ei llunio yn Gymraeg.

8 Standards relating to a body producing and publishing documents

Standard 40: Any documents that you produce for public use must be produced in Welsh.

Standard 41: If you produce the following documents you must produce them in Welsh—

(a) agendas, minutes and other papers that are available to the public, which relate to management board or cabinet meetings;
(b) agendas, minutes and other papers for meetings, conferences or seminars that are open to the public.

Standard 42: Any licence or certificate you produce must be produced in Welsh.

Safon 43:	Rhaid i unrhyw lyfryn, taflen, pamffled neu gerdyn yr ydych yn ei lunio neu ei llunio er mwyn darparu gwybodaeth i'r cyhoedd gael ei lunio neu ei llunio yn Gymraeg.	**Standard 43:**	Any brochure, leaflet, pamphlet or card that you produce in order to provide information to the public must be produced in Welsh.
Safon 44:	Os byddwch yn llunio'r dogfennau a ganlyn, a'u bod ar gael i'r cyhoedd, rhaid ichi eu llunio yn Gymraeg— (a) polisïau, strategaethau, adroddiadau blynyddol a chynlluniau corfforaethol; (b) canllawiau a chodau ymarfer; (c) papurau ymgynghori.	**Standard 44:**	If you produce the following documents, and they are available to the public, you must produce them in Welsh— (a) policies, strategies, annual reports and corporate plans; (b) guidelines and codes of practice; (c) consultation papers.
Safon 45:	Rhaid i unrhyw reolau yr ydych yn eu cyhoeddi sy'n gymwys i'r cyhoedd gael eu cyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 45:**	Any rules that you publish that apply to the public must be published in Welsh.
Safon 46:	Pan fyddwch yn rhyddhau unrhyw ddatganiad i'r wasg, rhaid ichi ei ryddhau yn Gymraeg, ac os oes fersiwn Gymraeg a fersiwn Saesneg o ddatganiad, rhaid ichi ryddhau'r ddwy fersiwn ar yr un pryd.	**Standard 46:**	When you issue any statement to the press you must issue it in Welsh and, if there is a Welsh language version and an English language version of a statement, you must issue both versions at the same time.
Safon 47:	Os byddwch yn llunio dogfen at ddefnydd y cyhoedd, a phan nad oes safon arall wedi ei gwneud yn ofynnol ichi ei llunio yn Gymraeg, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg— (a) os yw pwnc y ddogfen yn awgrymu y dylid ei llunio yn Gymraeg, neu (b) os yw'r gynulleidfa a ragwelir, a'u disgwyliadau, yn awgrymu y dylid llunio'r ddogfen yn Gymraeg.	**Standard 47:**	If you produce a document for public use, and no other standard has required you to produce the document in Welsh, you must produce it in Welsh— (a) if the subject matter of the document suggests that it should be produced in Welsh, or (b) if the anticipated audience, and their expectations, suggests that the document should be produced in Welsh.
Safon 48:	Os byddwch yn llunio dogfen yn Gymraeg ac yn Saesneg (pa un ai ydynt yn fersiynau ar wahân ai peidio), rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.	**Standard 48:**	If you produce a document in Welsh and in English (whether separate versions or not), you must not treat any Welsh language version less favourably than you treat the English language version.
Safon 49:	Os byddwch yn llunio fersiwn Gymraeg a fersiwn Saesneg o ddogfen ar wahân, rhaid ichi sicrhau bod y fersiwn Saesneg yn datgan yn glir bod y ddogfen hefyd ar gael yn Gymraeg.	**Standard 49:**	If you produce a Welsh language version and a separate English language version of a document, you must ensure that the English language version clearly states that the document is also available in Welsh.

9	**Safonau ynghylch corff yn llunio ac yn cyhoeddi ffurflenni**	**9**	**Standards relating to a body producing and publishing forms**
Safon 50:	Rhaid i unrhyw ffurflen yr ydych yn ei llunio at ddefnydd y cyhoedd gael ei llunio yn Gymraeg.	**Standard 50:**	Any form that you produce for public use must be produced in Welsh.
Safon 50A:	Os byddwch yn llunio fersiwn Gymraeg a fersiwn Saesneg o ffurflen ar wahân, rhaid ichi sicrhau bod y fersiwn Saesneg yn datgan yn glir bod y ffurflen hefyd ar gael yn Gymraeg.	**Standard 50A:**	If you produce a Welsh language version and a separate English language version of a form, you must ensure that the English language version clearly states that the form is also available in Welsh.
Safon 50B:	Os byddwch yn llunio ffurflen yn Gymraeg ac yn Saesneg (pa un ai ydynt yn fersiynau ar wahân ai peidio), rhaid ichi sicrhau nad yw'r fersiwn Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg, a rhaid ichi beidio â gwahaniaethu rhyngddynt o ran unrhyw ofynion sy'n berthnasol i'r ffurflen (er enghraifft mewn perthynas ag unrhyw ddyddiad cau ar gyfer cyflwyno'r ffurflen neu mewn perthynas â'r amser a ganiateir ar gyfer ymateb i gynnwys y ffurflen).	**Standard 50B:**	If you produce a form in Welsh and in English (whether separate versions or not), you must ensure that the Welsh language version is treated no less favourably than the English language version, and you must not differentiate between the Welsh and English versions in relation to any requirements that are relevant to the form (for example in relation to any deadline for submitting the form, or in relation to the time allowed to respond to the content of the form).
Safon 51:	Os byddwch yn mewnosod gwybodaeth ar fersiwn Gymraeg o ffurflen (er enghraifft, cyn ei hanfon at aelod o'r cyhoedd er mwyn iddo wirio'r cynnwys neu er mwyn iddo lenwi gweddill y ffurflen), rhaid ichi sicrhau bod yr wybodaeth yr ydych yn ei mewnosod yn cael ei mewnosod yn Gymraeg.	**Standard 51:**	If you pre-enter information on a Welsh language version of a form (for example, before sending it to a member of the public in order for him or her to check the content or to fill in the remainder of the form), you must ensure that the information that you pre-enter is in Welsh.
10	**Safonau ynghylch gwefannau a gwasanaethau ar-lein corf** ***(1) Gwefannau a gyhoeddir gan gorff***	**10**	**Standards relating to a body's websites and on-line services** ***(1) Websites published by a body***
Safon 52:	Rhaid ichi sicrhau— (a) bod testun pob tudalen ar eich gwefan ar gael yn Gymraeg, (b) bod pob tudalen Gymraeg ar eich gwefan yn gweithredu'n llawn, ac (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg ar eich gwefan.	**Standard 52:**	You must ensure that— (a) the text of each page of your website is available in Welsh, (b) every Welsh language page on your website is fully functional, and (c) the Welsh language is not treated less favourably than the English language on your website.

Safon 53:	Rhaid ichi sicrhau— (a) bod testun hafan eich gwefan ar gael yn Gymraeg, (b) bod unrhyw destun Cymraeg ar hafan eich gwefan (neu, pan fo'n berthnasol, bod eich hafan Gymraeg) yn gweithredu'n llawn, ac (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn perthynas â hafan eich gwefan.	**Standard 53:**	You must ensure that— (a) the text of the homepage of your website is available in Welsh, (b) any Welsh language text on your homepage (or, where relevant, your Welsh language homepage) is fully functional, and (c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to the homepage of your website.
Safon 54:	Pan fyddwch yn cyhoeddi tudalen newydd ar eich gwefan neu'n diwygio tudalen, rhaid ichi sicrhau— (a) bod testun y dudalen honno ar gael yn Gymraeg, (b) bod unrhyw fersiwn Gymraeg o'r dudalen yn gweithredu'n llawn, ac (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg o ran testun y dudalen honno.	**Standard 54:**	You must ensure that when you publish a new page on your website or amend a page— (a) the text of that page is available in Welsh, (b) any Welsh language version of that page is fully functional, and (c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to that page.
Safon 55:	Os oes gennych dudalen Gymraeg ar eich gwefan sy'n cyfateb i dudalen Saesneg, rhaid ichi nodi'n glir ar y dudalen Saesneg bod y dudalen hefyd ar gael yn Gymraeg, a darparu dolen uniongyrchol at y dudalen Gymraeg ar y dudalen Saesneg gyfatebol.	**Standard 55:**	If you have a Welsh language web page that corresponds to an English language web page, you must state clearly on the English language web page that the page is also available in Welsh, and you must provide a direct link to the Welsh page on the corresponding English page.
Safon 56:	Rhaid ichi ddarparu'r rhyngwyneb a'r dewislenni ar bob tudalen ar eich gwefan yn Gymraeg.	**Standard 56:**	You must provide the interface and menus on every page of your website in Welsh.
	(2) Apiau a gyhoeddir gan gorff		***(2) Apps published by a body***
Safon 57:	Rhaid i bob ap yr ydych yn ei gyhoeddi weithredu'n llawn yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg o ran yr ap hwnnw.	**Standard 57:**	All apps that you publish must function fully in Welsh, and the Welsh language must be treated no less favourably than the English language in relation to that app.
11	**Safonau ynghylch defnydd corff o'r cyfryngau cymdeithasol**	**11**	**Standards relating to a body's use of social media**
Safon 58:	Pan fyddwch yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	**Standard 58:**	When you use social media you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.

Safon 59:	Os bydd person yn cysylltu â chi drwy'r cyfryngau cymdeithasol yn Gymraeg, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb).	**Standard 59:**	If a person contacts you by social media in Welsh, you must reply in Welsh (if an answer is required).
12	**Safon ynghylch peiriannau hunanwasanaeth**	**12**	**Standard relating to self service machines**
Safon 60:	Rhaid ichi sicrhau bod unrhyw beiriannau hunanwasanaeth sydd gennych yn gweithio'n llawn yn Gymraeg, a rhaid peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn perthynas â'r peiriant hwnnw.	**Standard 60:**	You must ensure that any self service machines that you have function fully in Welsh, and the Welsh language must be treated no less favourably than the English language in relation to that machine.
13	**Safonau ynghylch arwyddion a arddangosir gan gorff**	**13**	**Standards relating to signs displayed by a body**
Safon 61:	Pan fyddwch yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd (gan gynnwys arwyddion dros dro) rhaid i unrhyw destun sy'n cael ei arddangos ar yr arwydd gael ei arddangos yn Gymraeg (pa un ai ar yr un arwydd sy'n arddangos y testun cyfatebol yn Saesneg neu ar arwydd ar wahân); ac os yw'r un testun yn cael ei arddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y testun Cymraeg yn llai ffafriol na'r testun Saesneg.	**Standard 61:**	When you erect a new sign or renew a sign (including temporary signs), any text displayed on the sign must be displayed in Welsh (whether on the same sign as you display corresponding English language text or on a separate sign); and if the same text is displayed in Welsh and in English, you must not treat the Welsh language text less favourably than the English language text.
Safon 62:	Pan fyddwch yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd (gan gynnwys arwyddion dros dro), a bod yr arwydd hwnnw'n cyfleu yr un wybodaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg, rhaid i'r testun Cymraeg gael ei roi mewn safle fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.	**Standard 62:**	When you erect a new sign or renew a sign (including temporary signs) which conveys the same information in Welsh and in English, the Welsh-language text must be positioned so that it is likely to be read first.
Safon 63:	Rhaid ichi sicrhau bod y testun Cymraeg ar arwyddion yn gywir o ran ystyr a mynegiant.	**Standard 63:**	You must ensure that the Welsh language text on signs is accurate in terms of meaning and expression.
14	**Safonau ynghylch derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.**	**14**	**Standards relating to a body receiving visitors at its buildings**
Safon 64:	Rhaid i unrhyw wasanaeth derbynfa yr ydych yn ei roi ar gael yn Saesneg hefyd fod ar gael yn Gymraeg, a rhaid i unrhyw berson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Cymraeg beidio â chael ei drin yn llai ffafriol na pherson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Saesneg.	**Standard 64:**	Any reception service you make available in English must also be available in Welsh, and any person who requires a Welsh language reception service must not be treated less favourably that a person who requires an English language reception service.

Safon 65: Os byddwch yn trefnu ymweliad neu apwyntiad i berson ("P") ymlaen llaw a fydd yn golygu y bydd P yn dod i'ch derbynfa, rhaid ichi ofyn i P a yw'n dymuno cael gwasanaeth derbynfa Cymraeg (oni bai eich bod yn gwybod eisoes a yw P yn dymuno cael y gwasanaeth hwnnw yn Gymraeg).

Standard 65: If you arrange a visit or appointment in advance for a person ("P") which will mean that P will come to your reception, you must ask P whether P wishes to receive a Welsh language reception service (unless you already know whether P wishes to receive that service in Welsh).

Safon 65A: Rhaid ichi ddarparu gwasanaeth derbynfa wyneb yn wyneb Cymraeg i berson ("P") os byddwch wedi trefnu ymweliad neu apwyntiad ymlaen llaw i P, a—

(a) bod P wedi eich hysbysu ymlaen llaw ei fod yn dymuno cael gwasanaeth Cymraeg, neu
(b) eich bod eisoes yn gwybod bod P yn dymuno cael y gwasanaeth yn Gymraeg.

Standard 65A: You must provide a face to face Welsh language reception service for a person ("P") at your reception if you have arranged a visit or appointment for P in advance and—

(a) P has informed you in advance that P wishes to receive the service in Welsh, or
(b) you are already aware that P wishes to receive the service in Welsh.

Safon 66: Os nad oes gwasanaeth derbynfa wyneb yn wyneb Cymraeg ar gael gennych, rhaid ichi sicrhau bod gwasanaeth derbynfa yn Gymraeg ar gael dros ffôn yn eich derbynfa.

Standard 66: If you have no face to face Welsh language reception service available, you must ensure that a Welsh language reception service is available over a phone in your reception.

Safon 67: Rhaid ichi arddangos arwydd yn eich derbynfa sy'n datgan (yn Gymraeg) fod croeso i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg yn y dderbynfa.

Standard 67: You must display a sign in your reception which states (in Welsh) that persons are welcome to use the Welsh language at the reception.

Safon 68: Rhaid ichi sicrhau bod staff yn y dderbynfa sy'n gallu darparu gwasanaeth derbynfa Cymraeg yn gwisgo bathodyn sy'n cyfleu hynny.

Standard 68: You must ensure that staff at the reception who are able to provide a Welsh language reception service wear a badge to convey that.

15 Safonau ynghylch corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol

15 Standards relating to official notices made by a body

Safon 69: Rhaid i unrhyw hysbysiad swyddogol yr ydych yn ei gyhoeddi neu ei arddangos gael ei gyhoeddi neu ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r hysbysiad yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohono.

Standard 69: Any official notice that you publish or display must be published or displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of a notice less favourably than an English language version.

Safon 70: Pan fyddwch yn cyhoeddi neu'n arddangos hysbysiad swyddogol sy'n cynnwys y testun Cymraeg yn ogystal â'r testun Saesneg, rhaid i'r testun Cymraeg gael ei roi mewn safle fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.

Standard 70: When you publish or display an official notice that contains Welsh language text as well as English language text, the Welsh language text must be positioned so that it is likely to be read first.

16 Safonau ynghylch corff yn dyfarnu grantiau

Safon 71: Rhaid i unrhyw ddogfennau yr ydych yn eu cyhoeddi sy'n ymwneud â cheisiadau am grant gael eu cyhoeddi yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin fersiwn Gymraeg o'r dogfennau hynny yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohonynt.

Safon 72: Pan fyddwch yn gwahodd ceisiadau am grant, rhaid ichi ddatgan yn y gwahoddiad y caniateir i geisiadau gael eu cyflwyno yn Gymraeg ac na fydd unrhyw gais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg.

Safon 72A: Rhaid ichi beidio â thrin ceisiadau am grant a gyflwynir yn Gymraeg yn llai ffafriol na cheisiadau a gyflwynir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg pethau eraill, mewn perthynas â'r dyddiad cau ar gyfer cael ceisiadau, ac mewn perthynas ag amseriad rhoi gwybod i ymgeiswyr am benderfyniadau).

Safon 73: Os byddwch yn cael cais am grant yn Gymraeg, a bod angen cyf-weld ag ymgeisydd fel rhan o'ch asesiad o'r cais, rhaid ichi gynnig cynnal y cyfweliad yn Gymraeg ac, os yw'r ymgeisydd yn dymuno hynny, rhaid ichi gynnal y cyfweliad yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).

Safon 74: Os byddwch yn cael cais am grant yn Gymraeg, a bod angen cyf-weld ag ymgeisydd fel rhan o'ch asesiad o'r cais rhaid ichi—

(a) cynnig darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg er mwyn i'r ymgeisydd allu defnyddio'r Gymraeg yn y cyfweliad, a

(b) os yw'r ymgeisydd yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfweliad, darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd at y diben hwnnw (os nad ydych yn cynnal y cyfweliad yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

16 Standards relating to a body awarding grants

Standard 71: Any documents that you publish which relate to applications for a grant, must be published in Welsh, and you must not treat a Welsh language version of such documents less favourably than an English language version.

Standard 72: When you invite applications for a grant, you must state in the invitation that applications may be submitted in Welsh and that any application submitted in Welsh will be treated no less favourably than an application submitted in English.

Standard 72A: You must not treat applications for a grant submitted in Welsh less favourably than applications submitted in English (including, amongst other matters, in relation to the closing date for receiving applications and in relation to the time-scale for informing applicants of decisions).

Standard 73: If you receive an application for a grant in Welsh and it is necessary to interview an applicant as part of your assessment of the application, you must offer to conduct that interview in Welsh and, if the applicant so wishes, you must conduct the interview in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).

Standard 74: If you receive an application for a grant in Welsh and it is necessary to interview the applicant as part of your assessment of the application you must—

(a) offer to provide a translation service from Welsh to English to enable the applicant to use the Welsh language at the interview, and

(b) if the applicant wishes to use the Welsh language at the interview, provide a simultaneous translation service for that purpose (unless you conduct the interview in Welsh without a translation service).

Safon 75:	Pan fyddwch yn rhoi gwybod i ymgeisydd beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â chais am grant, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os cyflwynwyd y cais yn Gymraeg.	**Standard 75:**	When you inform an applicant of your decision in relation to an application for a grant, you must do so in Welsh if the application was submitted in Welsh.
17	**Safonau ynghylch corff yn dyfarnu contractau**	**17**	**Standards relating to a body awarding contracts**
Safon 76:	Rhaid i unrhyw wahoddiadau i dendro am gontract yr ydych yn eu cyhoeddi gael eu cyhoeddi yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin fersiwn Gymraeg o unrhyw wahoddiad yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohono.	**Standard 76:**	Any invitations to tender for a contract that you publish must be published in Welsh, and you must not treat a Welsh language version of any invitation less favourably than an English language version.
Safon 77:	Pan fyddwch yn cyhoeddi gwahoddiadau i dendro am gontract, rhaid ichi ddatgan yn y gwahoddiad y caniateir i dendrau gael eu cyflwyno yn Gymraeg, ac na fydd tendr a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na thendr a gyflwynir yn Saesneg.	**Standard 77:**	When you publish invitations to tender for a contract, you must state in the invitation that tenders may be submitted in Welsh, and that a tender submitted in Welsh will be treated no less favourably than a tender submitted in English.
Safon 77A:	Rhaid ichi beidio â thrin tendr a gyflwynir yn Gymraeg yn llai ffafriol na thendr a gyflwynir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg pethau eraill, mewn perthynas â'r dyddiad cau ar gyfer cael tendrau, ac mewn perthynas ag amseriad rhoi gwybod i dendrwyr am benderfyniadau).	**Standard 77A:**	You must not treat a tender for a contract submitted in Welsh less favourably than a tender submitted in English (including, amongst other matters, in relation to the closing date for receiving tenders, and in relation to the time-scale for informing tenderers of decisions).
Safon 78:	Os byddwch yn cael tendr yn Gymraeg, a bod angen cyf-weld â thendrwr fel rhan o'ch asesiad o'r tendr, rhaid ichi gynnig cynnal y cyfweliad hwnnw yn Gymraeg ac, os yw'r tendrwr yn dymuno hynny, rhaid ichi gynnal y cyfweliad yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).	**Standard 78:**	If you receive a tender in Welsh and it is necessary to interview a tenderer as part of your assessment of the tender, you must offer to conduct that interview in Welsh and, if the tenderer so wishes, you must conduct the interview in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).
Safon 79:	Os byddwch yn cael tendr yn Gymraeg, a bod angen cyf-weld â thendrwr fel rhan o'ch asesiad o'r tendr rhaid ichi— (a) cynnig darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg fel bod modd i'r tendrwr ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfweliad, a	**Standard 79:**	If you receive a tender in Welsh and it is necessary to interview the tenderer as part of your assessment of the tender you must— (a) offer to provide a translation service from Welsh to English to enable the tenderer to use the Welsh language at the interview, and

(b) os yw'r tendrwr yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfweliad, darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd at y diben hwnnw (os nad ydych yn cynnal y cyfweliad yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

Safon 80: Pan fyddwch yn rhoi gwybod i dendrwr beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â thendr, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os cyflwynwyd y tendr yn Gymraeg.

18 Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safon 81: Rhaid ichi hybu unrhyw wasanaeth Cymraeg a ddarperir gennych, a hysbysebu'r gwasanaeth hwnnw yn Gymraeg.

Safon 82: Os byddwch yn darparu gwasanaeth yn Gymraeg sy'n cyfateb i wasanaeth yr ydych yn ei ddarparu yn Saesneg, rhaid i unrhyw gyhoeddusrwydd neu ddogfen yr ydych yn ei llunio, neu wefan yr ydych yn ei chyhoeddi, sy'n cyfeirio at y gwasanaeth Saesneg nodi bod gwasanaeth cyfatebol ar gael yn Gymraeg.

19 Safon ynghylch hunaniaeth gorfforaethol corff

Safon 83: Pan fyddwch yn llunio, yn diwygio neu'n cyflwyno eich hunaniaeth gorfforaethol, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

20 Safonau ynghylch cyrsiau a gynigir gan gorff

Safon 84: Os byddwch yn cynnig cwrs addysg sy'n agored i'r cyhoedd, rhaid ichi ei gynnig yn Gymraeg.

Safon 85: Os byddwch yn cynnig cwrs addysg sy'n agored i'r cyhoedd, ac sydd wedi ei anelu'n benodol at bersonau sy'n 18 oed neu'n iau, rhaid ichi ei gynnig yn Gymraeg.

Safon 86: Os byddwch yn datblygu cwrs addysg sydd i'w gynnig i'r cyhoedd, rhaid ichi asesu'r angen i'r cwrs hwnnw gael ei gynnig yn Gymraeg; a rhaid ichi sicrhau bod yr asesiad wedi ei gyhoeddi ar eich gwefan.

(b) if the tenderer wishes to use the Welsh language at the interview, provide a simultaneous translation service for that purpose (unless you conduct the interview in Welsh without a translation service).

Standard 80: When you inform a tenderer of your decision in relation to a tender, you must do so in Welsh if the tender was submitted in Welsh.

18 Standards for raising awareness about Welsh language services provided by a body

Standard 81: You must promote any Welsh language service that you provide, and advertise that service in Welsh.

Standard 82: If you provide a service in Welsh that corresponds to a service you provide in English, any publicity or document that you produce, or website that you publish, which refers to the English service must also state that a corresponding service is available in Welsh.

19 Standard relating to a body's corporate identity

Standard 83: When you form, revise or present your corporate identity, you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.

20 Standards relating to courses offered by a body

Standard 84: If you offer an education course that is open to the public, you must offer it in Welsh.

Standard 85: If you offer an education course that is open to the public and which is aimed specifically at persons aged 18 or under, you must offer it in Welsh.

Standard 86: If you develop an education course that is to be offered to the public, you must assess the need for that course to be offered in Welsh; and you must ensure that the assessment is published on your website.

21 Safon ynghylch systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff

Safon 87: Pan fyddwch yn cyhoeddi neges dros system annerch gyhoeddus, rhaid ichi wneud y cyhoeddiad hwnnw yn Gymraeg, ac os yw'r cyhoeddiad yn cael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid i'r cyhoeddiad gael ei wneud yn Gymraeg yn gyntaf.

21 Standard relating to public address systems used by a body

Standard 87: When you announce a message over a public address system, you must make that announcement in Welsh and, if the announcement is made in Welsh and in English, the announcement must be made in Welsh first.

RHAN 2

SAFONAU SY'N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

22 Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i'r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y gwêl Comisiynydd y Gymraeg yn briodol) â'r safon neu'r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2 (neu ag un neu ragor o'r safonau hynny pan nodir hynny).

TABL 1

Rhes	Colofn 1 *Prif safon*	Colofn 2 *Safon ddibynnol*
(1)	**Ateb gohebiaeth** Safon 1	Safon 7
(2)	**Gohebu ag aelodau o'r un aelwyd** Safon 3	Safon 6
(3)	**Gohebu â sawl person** Safon 4	Safon 6 Safon 7

PART 2

STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS - SPECIAL CONDITIONS

22 When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard or standards listed in column 2 of that row (or with one or more of those standards where that is stated).

TABLE 1

Row	Column 1 *Main standard*	Column 2 *Reliant standard*
(1)	**Replying to correspondence** Standard 1	Standard 7
(2)	**Corresponding with members of the same household** Standard 3	Standard 6
(3)	**Corresponding with several persons** Standard 4	Standard 6 Standard 7

(4)	**Safonau cyffredinol ynghylch gohebu** Safon 5	Safon 6 Safon 7
(5)	**Codi ymwybyddiaeth ynghylch gohebu yn Gymraeg** Safon 7	Safon 1
(6)	**Cael galwadau ffôn** Safon 9	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 10 Safon 11
(7)	**Cael galwadau ffôn** Safonau 10 neu 11	Safon 9 Safon 14
(8)	**Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau ffôn yn Gymraeg** Safon 14	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 10 Safon 11 a hefyd Safon 16, a Safon 17
(9)	**Cyfarfodydd ag un person** Safon 24	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 24A Safon 24B
(10)	**Cyfarfodydd ag un person** Safonau 24A neu 24B	Safon 24

(4)	**General standards relating to correspondence** Standard 5	Standard 6 Standard 7
(5)	**Raising awareness about corresponding in Welsh** Standard 7	Standard 1
(6)	**Receiving telephone calls** Standard 9	One or more of the following: Standard 10 Standard 11
(7)	**Receiving telephone calls** Standards 10 or 11	Standard 9 Standard 14
(8)	**Raising awareness about telephone services in Welsh** Standard 14	One or more of the following: Standard 10 Standard 11 and also Standard 16, and Standard 17
(9)	**Meetings with one person** Standard 24	One or more of the following: Standard 24A Standard 24B
(10)	**Meetings with one person** Standards 24A or 24B	Standard 24

	Cyfarfodydd ag un person	
(11)	Safon 26	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 26A Safon 26B
	Cyfarfodydd ag un person	
(12)	Safonau 26A neu 26B	Safon 26
	Cyfarfodydd â mwy nag un person	
(13)	Safon 27	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 27A Safon 27B Safon 27C a hefyd un neu ragor o'r canlynol: Safon 27CH Safon 27D
	Cyfarfodydd â mwy nag un person	
(14)	Safonau 27A, 27B, 27C, 27CH neu 27D	Safon 27
	Cyfarfodydd â mwy nag un person	
(15)	Safon 29	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 29A Safon 29B
	Cyfarfodydd â mwy nag un person	
(16)	Safonau 29A neu 29B	Safon 29
	Cyfarfodydd cyhoeddus	
(17)	Safon 30	Safon 33
	Cyfarfodydd cyhoeddus	
(18)	Safon 33	Safon 30

	Meetings with one person	
(11)	Standard 26	One or more of the following: Standard 26A Standard 26B
	Meetings with one person	
(12)	Standards 26A or 26B	Standard 26
	Meetings with more than one person	
(13)	Standard 27	One or more of the following: Standard 27A Standard 27B Standard 27C and also one of more of the following; Standard 27CH Standard 27D
	Meetings with more than one person	
(14)	Standards 27A, 27B, 27C, 27CH or 27D	Standard 27
	Meetings with more than one person	
(15)	Standard 29	One or more of the following: Standard 29A Standard 29B
	Meetings with more than one person	
(16)	Standards 29A or 29B	Standard 29
	Public meetings	
(17)	Standard 30	Standard 33
	Public meetings	
(18)	Standard 33	Standard 30

(19)	**Dogfennau** Safonau 40, 41, 42, 43, 44, 45, neu 47	Safon 48 Safon 49
(20)	**Ffurflenni** Safon 50	Safon 50A Safon 50B
(21)	**Gwefannau** Safonau 52, 53 neu 54	Safon 55
(22)	**Arwyddion** Safon 61 neu 62	Safon 63
(23)	**Derbynfa** Safon 64	Safon 67 Safon 68
(24)	**Derbynfa** Safon 65	Safon 65A
(25)	**Derbynfa** Safon 66	Safon 67
(26)	**Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg mewn derbynfa** Safon 67	Un neu ragor o’r canlynol: Safon 64 Safon 66
(27)	**Grantiau** Safon 72	Safon 72A Safon 75
(28)	**Grantiau** Safon 73 neu 74	Safon 72 Safon 72A
(29)	**Contractau** Safon 77	Safon 77A Safon 80
(30)	**Contractau** Safon 78 neu 79	Safon 77 Safon 77A

(19)	**Documents** Standards 40, 41, 42, 43, 44, 45, or 47	Standard 48 Standard 49
(20)	**Forms** Standard 50	Standard 50A Standard 50B
(21)	**Websites** Standards 52, 53 or 54	Standard 55
(22)	**Signs** Standards 61 or 62	Standard 63
(23)	**Reception** Standard 64	Standard 67 Standard 68
(24)	**Reception** Standard 65	Standard 65A
(25)	**Reception** Standard 66	Standard 67
(26)	**Raising awareness of Welsh-language services in a reception** Standard 67	One or more of the following: Standard 64 Standard 66
(27)	**Grants** Standard 72	Standard 72A Standard 75
(28)	**Grants** Standard 73 or 74	Standard 72 Standard 72A
(29)	**Contracts** Standard 77	Standard 77A Standard 80
(30)	**Contracts** Standard 78 or 79	Standard 77 Standard 77A

RHAN 3

DEHONGLI'R SAFONAU

23 Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.

24 Nid yw'r safonau a bennir ond yn gymwys i'r graddau y mae corff yn—

(a) cyflenwi gwasanaethau i berson, neu

(b) yn delio ag unrhyw berson arall mewn cysylltiad â chyflenwi gwasanaethau—

(i) i'r person arall hwnnw, neu

(ii) i drydydd person.

25 Nid yw'n ofynnol i gorff lunio, arddangos nac anfon deunydd yn Gymraeg i'r graddau y mae deddfiad arall wedi pennu geiriad dogfen, arwydd neu ffurflen a fyddai'n groes i'r gofyniad hwnnw.

26 At ddibenion y safonau—

(a) nid yw gofyniad i lunio unrhyw ddeunydd ysgrifenedig, i'w anfon, i'w gyhoeddi, i'w arddangos, i'w roi ar gael neu i'w ddyroddi yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid llunio'r deunydd, ei anfon, ei gyhoeddi, ei arddangos, ei roi ar gael neu ei ddyroddi, nac yn golygu y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni bai bod hynny'n cael ei nodi'n benodol yn y safon);

(b) nid yw gofyniad bod gwasanaeth i gael ei ddarparu yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid darparu'r gwasanaeth hwnnw (oni bai bod hynny'n cael ei ddatgan yn benodol yn y safon).

27 At ddibenion safonau 2, 3 ac 21, mae corff yn gohebu ag unigolyn

PART 3

INTERPRETING THE STANDARDS

23 The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.

24 The standards only apply to the extent that a body—

(a) delivers services to a person, or

(b) deals with any other person in connection with delivering services—

(i) to that other person, or

(ii) to a third person.

25 A body is not required to produce to display or to send material in Welsh to the extent that another enactment has specified the wording of a document, a sign or a form which would run contrary to that requirement.

26 For the purposes of the standards—

(a) a requirement to produce, to send, to publish, to display, to make available or to issue any written material in Welsh does not mean that the material should be produced, sent, published, displayed, made available or issued in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard);

(b) a requirement to provide a service in Welsh does not mean that that service should only be provided in Welsh (unless that is specifically stated in the standard).

27 For the purposes of standards 2, 3 and 21, a body corresponds with an

neu'n ffonio unigolyn am y tro cyntaf pan fydd yn gohebu neu'n ffonio'r person am y tro cyntaf ar ôl y dyddiad y mae hysbysiad cydymffurfio wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon.

28 Yn safon 22, ystyr system ffôn "wedi ei hawtomeiddio" yw system sy'n ateb galwadau ffôn ac yn arwain personau drwy drefn benodedig gyda neges wedi ei recordio sy'n gofyn, er enghraifft, i berson bwyso rhifau gwahanol er mwyn dewis opsiynau gwahanol.

29 Pan fo safon yn cyfeirio at ddeunydd sydd i'w lunio yn Gymraeg (ac eithrio safonau 52 i 57 (gwefannau ac apiau), 58 a 59 (cyfryngau cymdeithasol) a 76 (gwahoddiad i dendro)), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu at beidio â thrin fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill, (ac yn ychwanegol at faterion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

(a) golwg y deunydd (er enghraifft mewn perthynas â lliw neu ffont unrhyw destun);

(b) maint y deunydd;

(c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus;

(ch) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos;

(d) fformat cyhoeddi unrhyw ddeunydd.

30 At ddiben safonau 40, 41, 44, 47 a 50, nid yw'r cyfeiriadau at ddogfennau neu ddeunydd arall sydd ar gael i'r cyhoedd, neu sy'n cael eu llunio at ddefnydd y cyhoedd, yn cynnwys dogfenau neu ddeunyddiau nad yw ond ar gael i'r cyhoedd yn rhinwedd Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 (p. 36).

individual or makes a telephone call to an individual for the first time when it corresponds or makes a telephone call for the first time after the date on which a compliance notice has required the body to comply with the standard.

28 In standard 22 an "automated" telephone system means a system that answers telephone calls and guides persons through a set procedure with a recorded message which, for example, asks a person to press different numbers in order to choose different options.

29 Where a standard refers to material that is to be produced in Welsh (with the exception of standards 52 to 57 (websites and apps), 58 and 59 (social media) and 76 (invitations to tender)), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language, or to treating a Welsh language version no less favourably than an English language version, include, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—

(a) the visual presentation of material (for example in relation to the colour or font of any text);

(b) the size of the material;

(c) the position and prominence of the material in any public place;

(ch) when and how the material is published, provided or exhibited;

(d) the publication format of material.

30 For the purposes of standards 40, 41, 44, 47 and 50, references to documents or other materials being available to the public or being produced for public use do not include documents or materials that are only available to the public by virtue of the Freedom of Information Act 2000 (c. 36).

	Cymraeg		English
31	(1) Nid yw safonau 50, 50A a 50B yn gymwys i'r ffurflenni a restrir yn is-baragraff (3). (2) At ddibenion safon 2, nid yw'n ofynnol i gorff anfon fersiwn Gymraeg o'r ffurflenni a restrir yn is-baragraff (3). (3) Y ffurflenni yw— (a) ffurflenni a ddefnyddir gan gorff i recriwtio cyflogeion (gweler safonau 137A, 138 a 139 mewn perthynas â recriwtio); (b) ffurflenni a ddefnyddir wrth wneud cais am gymorth grant gan gorff (gweler safonau 71 i 75 mewn perthynas â cheisiadau am grantiau); (c) ffurflenni a ddefnyddir pan gyflwynir tender i gontractio gyda chorff (gweler safonau 76 i 80 mewn perthynas â thendro am gontract).	31	(1) Standards 50, 50A and 50B do not apply to the forms listed in sub-paragraph (3). (2) For the purposes of standard 2, a body is not required to send a Welsh language version of the forms listed in sub-paragraph (3). (3) The forms are— (a) forms used by a body to recruit employees (see standards 137A, 138 and 139 in relation to recruitment); (b) forms used when applying for grant assistance from a body (see standards 71 to 75 in relation to applications for grants); (c) forms used when submitting a tender to enter into a contract with a body (see standards 76 to 80 in relation to tendering for a contract).
32	Nid yw safonau 40, 47, 48 a 49 yn gymwys i ddeddfiad a wneir gan gorff neu i ddeddfiad drafft a lunnir gan gorff.	32	Standards 40, 47, 48 and 49 do not apply to an enactment made by a body or to a draft enactment prepared by a body.
33	Nid yw safon 45 yn gymwys i reolau a bennir mewn deddfiad neu mewn deddfiad drafft a lunnir gan gorff.	33	Standard 45 does not apply to rules specified in an enactment or in a draft enactment prepared by a body.
34	Nid yw safonau 52 i 56 (gwefannau) yn gymwys i— (a) dogfennau y darperir dolen iddynt ar wefan, deunydd hysbysebu ar wefan, na chlipiau fideo a sain ar wefan (gweler safonau 40 i 49 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 37 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff); (b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar dudalen ryngweithiol a gyhoeddir ar wefan corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau, neu ar fforwm drafod).	34	Standards 52 to 56 (websites) do not apply to— (a) documents to which a link is provided on a website, advertising material on a website, or to video and audio clips on a website (see standards 40 to 49 for specific provision in relation to documents, and standard 37 in relation to advertising material produced by a body); (b) information presented by persons (other than the body) on an interactive page published on a body's website (for example on a section for comments or on a discussion forum).

35 (1) At ddiben safon 57, ystyr "ap" yw cymhwysiad meddalwedd sydd wedi ei gynllunio i gyflawni tasg benodol ar ddyfais electronig.

(2) Nid yw safon 57 yn gymwys i unrhyw ddeunydd hysbysebu ar ap (gweler safon 37 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff).

35 (1) For the purpose of standard 57 an 'app' is a software application designed to undertake a specific task on an electronic device.

(2) Standard 57 does not apply to any advertising material on an app (see standard 37 in relation to advertising material produced by a body).

36 At ddiben safonau 52 i 57 (gwefannau ac apiau) a safonau 58 a 59 (cyfryngau cymdeithasol), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill (ac yn ychwanegol at faterion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

(a) golwg y deunydd (er enghraifft, mewn perthynas â lliw, maint, ffont a fformat unrhyw destun), neu

(b) pan gyhoeddir deunydd ar y wefan, yr ap neu'r cyfryngau cymdeithasol;

ond nid yw'n golygu bod rhaid i ddeunydd Cymraeg ymddangos ar yr un dudalen â deunydd Saesneg, nac ar dudalen y mae person yn debygol o ddod o hyd iddi cyn y dudalen Saesneg wrth chwilio.

36 For the purpose of standards 52 to 57 (websites and apps) and standards 58 and 59 (social media), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language include, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—

(a) the visual presentation of the material (for example in relation to the colour, size, font and format of any text), or

(b) when material is published on the website, app or social media;

but it does not mean that Welsh language material must appear on the same page as English language material, or on a page that a person is likely to find before the English language page when searching.

37 (1) Nid yw safonau 1 i 7 (gohebu) yn gymwys i ohebiaeth a anfonir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safonau 58 a 59 mewn perthynas â'r cyfryngau cymdeithasol).

(2) Nid yw safonau 52 i 57 (gwefannau ac apiau) yn gymwys i'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safonau 58 a 59 mewn perthynas â'r cyfryngau cymdeithasol).

37 (1) Standards 1 to 7 (correspondence) do not apply to correspondence sent by social media (see standards 58 and 59 in relation to social media).

(2) Standards 52 to 57 (websites and apps) do not apply to social media (see standards 58 and 59 in relation to social media).

38 Nid yw safonau 58 a 59 (cyfryngau cymdeithasol) yn gymwys i—

(a) dogfennau y darperir dolen iddynt drwy'r cyfryngau cymdeithasol, nac i glipiau fideo a sain a ddarperir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler

38 Standards 58 and 59 (social media) do not apply to—

(a) documents to which a link is provided through social media, or to video and audio clips provided through social media (see standards 40 to 49 for

safonau 40 i 49 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 37 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff);

(b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar gyfrif cyfryngau cymdeithasol corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau).

39 At ddiben safon 60 (peiriannau hunanwasanaeth), mae cyfeiriad at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill, beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran golwg y deunydd (er enghraifft, mewn perthynas â lliw, maint, ffont a fformat unrhyw destun), ond nid yw'n golygu bod rhaid i ddeunydd Cymraeg ymddangos ar sgrin yr un pryd â deunydd Saesneg.

40 At ddibenion safonau 64 i 68 (derbyn ymwelwyr)—

(a) ystyr "derbynfa" yw ardal yn swyddfeydd a lleoliadau gwasanaeth corff lle y mae staff ar gael at ddiben croesawu personau;

(b) ystyr "gwasanaeth derbynfa" yw gwasanaeth croesawu personau i swyddfeydd neu leoliadau gwasanaeth y corff gan staff sydd ar gael at y diben hwnnw;

(c) mae "lleoliadau gwasanaeth" yn cynnwys llyfrgelloedd, canolfannau hamdden, canolfannau celfyddydau, canolfannau cyngor a chanolfannau galw heibio.

41 At ddibenion safonau 7, 69 a 70 ystyr "hysbysiad swyddogol" yw unrhyw hysbysiad y mae corff yn ei gyhoeddi er mwyn rhoi gwybod i bersonau am weithgareddau cyflenwi gwasanaethau neu newidiadau i weithgareddau cyflenwi gwasanaethau'r corff, ond nid yw'n cynnwys hysbysiadau swyddogol a ragnodir gan ddeddfiad.

specific provision in relation to documents, and standard 37 in relation to advertising material produced by a body);

(b) information presented by persons (other than the body) on a body's social media account (for example on a section for comments).

39 For the purpose of standard 60 (self service machines) reference to treating the Welsh language no less favourably than the English language include, amongst other matters, treating the Welsh language no less favourably as regards the visual presentation of the material (for example in relation to the colour, size, font and format of any text), but it does not mean that Welsh language material must appear on screen at the same time as English language material.

40 For the purposes of standards 64 to 68 (receiving visitors)—

(a) "reception" means an area in a body's offices and service locations where staff are made available for the purpose of welcoming persons;

(b) "reception service" means a service for welcoming persons to the body's offices or service locations by staff who are made available for that purpose;

(c) "service locations" include libraries, leisure centres, arts centres, advice centres and drop in centres.

41 For the purposes of standards 7, 69 and 70 an "official notice" means any notice that a body publishes to inform persons about service delivery activities or changes to service delivery activities, but it does not include official notices prescribed by an enactment.

42 At ddibenion safon 76 (gwahoddiad i dendro)—

(1) Nid yw'n ofynnol i gorff gyhoeddi gwahoddiad i dendro yn Gymraeg yng Nghyfnodolyn Swyddogol yr Undeb Ewropeaidd.

(2) Mae cyfeiriad at beidio â thrin fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill, beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

(a) golwg y deunydd (er enghraifft mewn perthynas â lliw neu ffont unrhyw destun);
(b) maint y deunydd;
(c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus;
(ch) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos;
(d) fformat cyhoeddi unrhyw ddeunydd;

ond ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg drwy beidio â chyhoeddi gwahoddiad i dendro yn Gymraeg yng Nghyfnodolyn Swyddogol yr Undeb Ewropeaidd.

42 For the purposes of standard 76 (invitation to tender)—

(1) A body is not required to publish an invitation to tender in Welsh in the Official Journal of the European Union.

(2) A reference to treating a Welsh language version no less favourably than an English language version includes, amongst other matters, treating the Welsh language no less favourably as regards—

(a) the visual presentation of material (for example in relation to the colour or font of any text);
(b) the size of the material;
(c) the position and prominence of the material in any public place;
(ch) when and how the material is published, provided or exhibited;
(d) the publication format of material;

but a body will not be treating the Welsh language less favourably than the English language by not publishing an invitation to tender in Welsh in the Official Journal of the European Union.

43 (1) At ddibenion safon 83, mae'r cyfeiriad at gorff yn cyflwyno ei "hunaniaeth gorfforaethol" yn cynnwys, ymysg pethau eraill, y ffordd y mae corff yn ei gyflwyno ei hun drwy ddatganiadau gweledol, yr enw neu'r enwau a ddefnyddir gan gorff, a'r brandio a'r sloganau a ddefnyddir gan gorff (er enghraifft, brandio a sloganau a argraffir ar ei bapur ysgrifennu).

(2) Nid yw safon 83 yn berthnasol i'r graddau y mae deddfiad yn ei gwneud yn ofynnol i gorff ddefnyddio enw cyfreithiol.

43 (1) For the purposes of standard 83, the reference to a body presenting its "corporate identity" includes, amongst other things, the way a body presents itself by means of visual statements, the name or names used by a body, and a body's branding and slogans (for example, branding and slogans printed on its stationery).

(2) Standard 83 does not apply to the extent that an enactment requires a body to use a legal name.

44 At ddibenion safonau 84, 85 a 86 (cyrsiau), ystyr "cwrs addysg" yw unrhyw seminar, hyfforddiant, gweithdy neu ddarpariaeth debyg sy'n cael ei ddarparu neu ei darparu

44 For the purposes of standards 84, 85 and 86 (courses), an "education course" means any seminar, training, workshop or similar provision which is provided in

ar gyfer addysgu neu wella sgiliau aelodau o'r cyhoedd; ond nid yw'n cynnwys gweithgareddau na chyrsiau sy'n cael eu darparu fel rhan o'r cwricwlwm yn unol ag unrhyw ddeddfiad.

45 At ddibenion y safonau, ystyr "deddfiad" yw deddfiad (pa bryd bynnag y cafodd ei ddeddfu neu ei wneud) sydd wedi ei gynnwys mewn unrhyw un o'r canlynol, neu mewn offeryn a wneir o dan un o'r canlynol—

(a) Deddf Seneddol; neu

(b) Mesur neu Ddeddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

order to educate or to improve the skills of members of the public; but does not include activities or courses provided as part of the curriculum in accordance with any enactment.

45 For the purposes of the standards "enactment" means an enactment (whenever enacted or made) comprised in, or in an instrument made under—

(a) an Act of Parliament; or

(b) a Measure or an Act of the National Assembly for Wales.

ATODLEN 2 Rheoliad 2(2)

Safonau Llunio Polisi

RHAN 1

Y SAFONAU

1 Safonau ynghylch ystyried effeithiau penderfyniadau polisi a wneir gan gorff ar y Gymraeg

Safon 88: Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n addasu polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried pa effeithiau, os o gwbl (pa un ai yw'r rheini'n bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi yn eu cael ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Safon 89: Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n addasu polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi sydd eisoes yn bodoli) fel y byddai'r penderfyniad polisi'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Safon 90: Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n addasu polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi sydd eisoes yn bodoli) fel na fyddai'r penderfyniad polisi'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

SCHEDULE 2 Regulation 2(2)

Policy making Standards

PART 1

THE STANDARDS

1 Standards relating to considering the effects of a body's policy decisions on the Welsh language

Standard 88: When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider what effects, if any (whether positive or adverse), the policy decision would have on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Standard 89: When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider how the policy could be formulated (or how an existing policy could be changed) so that the policy decision would have positive effects, or increased positive effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Standard 90: When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider how the policy could be formulated (or how an existing policy could be changed) so that the policy decision would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 91:	Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen honno ystyried a cheisio barn ynghylch yr effeithiau (pa un ai yw'r rheini'n bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi o dan ystyriaeth yn eu cael ar— (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	**Standard 91:**	When you publish a consultation document which relates to a policy decision, the document must consider, and seek views on, the effects (whether positive or adverse) that the policy decision under consideration would have on— (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.
Safon 92:	Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen honno ystyried a cheisio barn ynghylch sut y gellid llunio neu addasu'r polisi o dan ystyriaeth fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar— (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	**Standard 92:**	When you publish a consultation document which relates to a policy decision the document must consider, and seek views on, how the policy under consideration could be formulated or revised so that it would have positive effects, or increased positive effects, on— (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.
Safon 93:	Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen honno ystyried a cheisio barn ynghylch sut y gellid llunio neu addasu'r polisi o dan ystyriaeth fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar— (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	**Standard 93:**	When you publish a consultation document which relates to a policy decision the document must consider, and seek views on, how the policy under consideration could be formulated or revised so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on— (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.
Safon 94:	Rhaid ichi lunio a chyhoeddi polisi dyfarnu grantiau (neu, pan fo'n briodol, ddiwygio polisi sydd eisoes yn bodoli) sy'n ei gwneud yn ofynnol ichi ystyried y materion a ganlyn pan fyddwch yn gwneud penderfyniadau ynghylch dyfarnu grant—	**Standard 94:**	You must produce and publish a policy on awarding grants (or, where appropriate, amend an existing policy) which requires you to take the following matters into account when you make decisions in relation to the awarding of a grant—

(a) pa effeithiau, os o gwbl (a pha un ai yw'r rheini'n bositif neu'n andwyol), y byddai dyfarnu grant yn eu cael ar—

   (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

   (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;

(b) sut y gellid gwneud neu weithredu penderfyniad (er enghraifft, drwy osod amodau grant) fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—

   (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

   (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;

(c) sut y gellid gwneud neu weithredu penderfyniad (er enghraifft, drwy osod amodau grant) fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol ar—

   (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

   (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;

(ch) a oes angen ichi ofyn i'r ymgeisydd am grant am unrhyw wybodaeth ychwanegol er mwyn eich cynorthwyo i asesu effaith dyfarnu grant ar—

   (i) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

   (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

(a) what effects, if any (and whether positive or negative), the awarding of a grant would have on—

   (i) opportunities for persons to use the Welsh language, and

   (ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language;

(b) how the decision could be taken or implemented (for example, by imposing conditions of grant) so that it would have positive effects, or increased positive effects, on—

   (i) opportunities for persons to use the Welsh language, and

   (ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language;

(c) how the decision could be taken or implemented (for example, by imposing conditions of grant) so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects on—

   (i) opportunities for persons to use the Welsh language, and

   (ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language;

(ch) whether you need to ask the applicant for any additional information in order to assist you in assessing the effects of awarding a grant on—

   (i) opportunities for persons to use the Welsh language, and

   (ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 95: Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir i'ch cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried pa effeithiau, os o gwbl (a pha un ai ydynt yn rhai positif neu'n rhai andwyol), y byddai'r penderfyniad polisi sydd o dan ystyriaeth yn eu cael ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 95: When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers what effects, if any (and whether positive or adverse), the policy decision under consideration would have on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 96: Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir i'ch cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried sut y gellid gwneud y penderfyniad polisi sydd o dan ystyriaeth fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 96: When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers how the policy decision under consideration could be made so that it would have a positive effects, or so that it would have increased positive effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 97: Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir i'ch cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried sut y gellid gwneud y penderfyniad polisi sydd o dan ystyriaeth fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 97: When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers how the policy decision under consideration could be made so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

RHAN 2

DEHONGLI'R SAFONAU

2 Yn Rhan 1 o'r Atodlen hon, ystyr "penderfyniad polisi" yw unrhyw benderfyniad a wneir gan gorff sy'n ymwneud ag arfer ei swyddogaethau neu gynnal ei fusnes neu ymgymeriad arall, ac mae hynny'n cynnwys, ymysg pethau eraill (ac fel y bo'n briodol i'r corff), penderfyniadau ynghylch—

(a) cynnwys deddfwriaeth;

(b) arfer pwerau statudol;

(c) cynnwys datganiadau polisi;

(ch) strategaethau neu gynlluniau strategol;

(d) strwythurau mewnol.

3 Yn Rhan 1 o'r Atodlen hon, mae cyfeiriad at effeithiau positif neu effeithiau andwyol yn gyfeiriad at yr effeithiau hynny pa un ai ydynt yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

PART 2

INTERPRETING THE STANDARDS

2 In Part 1 of this Schedule a "policy decision" means any decision made by a body about the exercise of its functions or about the conduct of its business or other undertaking, and it includes, amongst other things (and as appropriate to the body), decisions about—

(a) the content of legislation;

(b) the exercise of statutory powers;

(c) the content of policy statements;

(ch) strategies or strategic plans;

(d) internal structures.

3 In Part 1 of this Schedule a reference to positive or adverse effects is a reference to such effects whether direct or indirect.

ATODLEN 3 Rheoliad 2(3)

Safonau gweithredu

RHAN 1

Y SAFONAU

1 Safonau ynghylch defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff

Safon 98: Rhaid ichi ddatblygu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, gyda'r bwriad o hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg, a rhaid ichi gyhoeddi'r polisi hwnnw ar eich mewnrwyd.

Safon 99: Pan fyddwch yn cynnig swydd newydd i unigolyn, rhaid ichi ofyn i'r unigolyn hwnnw a yw'n dymuno i'r contract cyflogaeth neu gontract am wasanaethau gael ei ddarparu yn Gymraeg; ac os yw'r unigolyn yn dymuno hynny rhaid ichi ddarparu'r contract yn Gymraeg.

Safon 100: Rhaid ichi—

(a) gofyn i bob cyflogai a fyddai'n dymuno cael unrhyw ohebiaeth bapur sy'n ymwneud â'i gyflogaeth, ac sydd wedi ei chyfeirio ato'n bersonol, yn Gymraeg, a

(b) os yw cyflogai yn dymuno hynny, ddarparu unrhyw ohebiaeth o'r fath iddo yn Gymraeg.

Safon 101: Rhaid ichi ofyn i bob cyflogai a fyddai'n dymuno cael unrhyw ddogfennau sy'n amlinellu anghenion neu ofynion ei hyfforddiant yn Gymraeg; ac os yw'n dymuno hynny rhaid ichi ddarparu unrhyw ddogfennau o'r fath iddo yn Gymraeg.

Safon 102: Rhaid ichi ofyn i bob cyflogai a fyddai'n dymuno cael unrhyw ddogfennau sy'n amlinellu ei

SCHEDULE 3 Regulation 2(3)

Operational standards

PART 1

THE STANDARDS

1 Standards relating to the use of the Welsh language within a body's internal administration

Standard 98: You must develop a policy on using Welsh internally for the purpose of promoting and facilitating the use of the language, and you must publish that policy on your intranet.

Standard 99: When you offer a new post to an individual, you must ask that individual whether he or she wishes for the contract of employment or contract for services to be provided in Welsh; and if that is the individual's wish you must provide the contract in Welsh.

Standard 100: You must—

(a) ask each employee whether he or she wishes to receive any paper correspondence that relates to his or her employment, and which is addressed to him or her personally, in Welsh, and

(b) if an employee so wishes, provide any such correspondence to that employee in Welsh.

Standard 101: You must ask each employee whether he or she wishes to receive any documents that outline his or her training needs or requirements in Welsh; and if that is the employee's wish you must provide any such documents to him or to her in Welsh.

Standard 102: You must ask each employee whether he or she wishes to receive any documents that outline his or

	amcanion perfformiad yn Gymraeg; ac os yw'n dymuno hynny rhaid ichi ddarparu unrhyw ddogfennau o'r fath iddo yn Gymraeg.		her performance objectives in Welsh; and if that is the employee's wish you must provide any such documents to him or to her in Welsh.
Safon 103:	Rhaid ichi ofyn i bob cyflogai a fyddai'n dymuno cael unrhyw ddogfennau sy'n amlinellu neu'n cofnodi ei gynllun gyrfa yn Gymraeg; ac os yw'n dymuno hynny rhaid ichi ddarparu unrhyw ddogfennau o'r fath iddo yn Gymraeg.	**Standard 103:**	You must ask each employee whether he or she wishes to receive any documents that outline or record his or her career plan in Welsh; and if that is the employee's wish you must provide any such documents to him or to her in Welsh.
Safon 104:	Rhaid ichi ofyn i bob cyflogai a fyddai'n dymuno cael unrhyw ffurflenni sy'n cofnodi ac yn awdurdodi— (a) gwyliau, (b) absenoldebau o'r gwaith, ac (c) oriau gwaith hyblyg, yn Gymraeg; ac os yw'n dymuno hynny rhaid ichi ddarparu unrhyw ffurflenni o'r fath iddo yn Gymraeg.	**Standard 104:**	You must ask each employee whether he or she wishes to receive any forms that record and authorise— (a) annual leave, (b) absences from work, and (c) flexible working hours, in Welsh; and if that is an employee's wish, you must provide any such forms to him or to her in Welsh.
Safon 105:	Os byddwch yn cyhoeddi polisi ynghylch ymddygiad yn y gweithle, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 105:**	If you publish a policy relating to behaviour in the workplace, you must publish it in Welsh.
Safon 106:	Os byddwch yn cyhoeddi polisi ynghylch iechyd a lles yn y gweithle, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 106:**	If you publish a policy relating to health and well-being at work, you must publish it in Welsh.
Safon 107:	Os byddwch yn cyhoeddi polisi ynghylch cyflogau neu fuddion yn y gweithle, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 107:**	If you publish a policy relating to salaries or workplace benefits, you must publish it in Welsh.
Safon 108:	Os byddwch yn cyhoeddi polisi ynghylch rheoli perfformiad, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 108:**	If you publish a policy relating to performance management, you must publish it in Welsh.
Safon 109:	Os byddwch yn cyhoeddi polisi ynghylch absenoldeb o'r gwaith, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 109:**	If you publish a policy about absence from work, you must publish it in Welsh.
Safon 110:	Os byddwch yn cyhoeddi polisi ynghylch amodau gwaith, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 110:**	If you publish a policy relating to working conditions, you must publish it in Welsh.
Safon 111:	Os byddwch yn cyhoeddi polisi ynghylch patrymau gwaith, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg.	**Standard 111:**	If you publish a policy regarding work patterns, you must publish it in Welsh.

2 **Safonau ynghylch cwynion a wneir gan aelod o staff corff**

2 **Standards relating to complaints made by a member of a body's staff**

Safon 112: Rhaid ichi ganiatáu i bob aelod o'ch staff—

(a) gwneud cwynion ichi yn Gymraeg, a

(b) ymateb i unrhyw gŵyn a wnaed amdano ef yn Gymraeg.

Standard 112: You must allow each member of staff—

(a) to make complaints to you in Welsh, and

(b) to respond in Welsh to any complaint made about him or about her.

Safon 112A: Rhaid ichi ddatgan mewn unrhyw ddogfen sydd gennych sy'n nodi eich gweithdrefnau ar gyfer gwneud cwynion y caiff pob aelod o staff—

(a) gwneud cwyn ichi yn Gymraeg, a

(b) ymateb i gŵyn a wnaed amdano ef yn Gymraeg;

a rhaid ichi hefyd roi gwybod i bob aelod o staff am yr hawl honno.

Standard 112A: You must state in any document that you have that sets out your procedures for making complaints that each member of staff may—

(a) make a complaint to you in Welsh, and

(b) respond to a complaint made about him or about her in Welsh;

and you must also inform each member of staff of that right.

Safon 113: Os byddwch yn cael cwyn gan aelod o staff neu'n cael cwyn ynghylch aelod o staff, a bod angen cyfarfod â'r aelod hwnnw o staff, rhaid ichi—

(a) cynnig cynnal y cyfarfod yn Gymraeg, a

(b) os yw'r aelod o staff yn dymuno i'r cyfarfod gael ei gynnal yn Gymraeg, cynnal y cyfarfod yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).

Standard 113: If you receive a complaint from a member of staff or a complaint about a member of staff, and a meeting is required with that member of staff, you must—

(a) offer to conduct the meeting in Welsh, and

(b) if the member of staff wishes for the meeting to be conducted in Welsh, conduct the meeting in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).

Safon 114: Os byddwch yn cael cwyn gan aelod o staff neu'n cael cwyn ynghylch aelod o staff, a bod angen cyfarfod â'r aelod hwnnw o staff, rhaid ichi—

(a) gofyn i'r aelod o staff a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod;

(b) esbonio y byddwch yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw os yw'n ofynnol;

ac os yw'r aelod o staff yn dymuno defnyddio'r Gymraeg, rhaid ichi ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg yn y

Standard 114: If you receive a complaint from a member of staff or a complaint about a member of staff, and a meeting is required with that member of staff, you must—

(a) ask the member of staff whether he or she wishes to use the Welsh language at the meeting;

(b) explain that you will provide a translation service from Welsh to English for that purpose if it is required;

and if the member of staff wishes to use the Welsh language, you must provide a simultaneous translation service from Welsh to English at

cyfarfod (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

Safon 115: Pan fyddwch yn rhoi gwybod i aelod o staff beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â chŵyn a wneir gan yr aelod hwnnw, neu mewn perthynas â chŵyn a wneir amdano ef, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os yw'r aelod hwnnw o staff—

(a) wedi gwneud y gŵyn yn Gymraeg,

(b) wedi ymateb yn Gymraeg i gŵyn amdano ef,

(c) wedi gofyn bod cyfarfod ynglŷn â'r gŵyn yn cael ei gynnal yn Gymraeg, neu

(ch) wedi gofyn am gael defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfod ynglŷn â'r gŵyn.

3 Safonau ynghylch corff yn disgyblu staff

Safon 116: Rhaid ichi ganiatáu i bob aelod o staff ymateb yn Gymraeg i honiadau a wneir yn ei erbyn mewn unrhyw broses ddisgyblu fewnol.

Safon 116A: Rhaid ichi—

(a) datgan mewn unrhyw ddogfen sydd gennych sy'n nodi eich trefniadau ar gyfer disgyblu staff y caiff unrhyw aelod o staff ymateb yn Gymraeg i unrhyw honiadau a wneir yn ei erbyn, a

(b) os byddwch yn dechrau gweithdrefn ddisgyblu mewn perthynas ag aelod o staff, rhoi gwybod i'r aelod hwnnw o staff am yr hawl honno.

Safon 117: Os byddwch yn trefnu cyfarfod ag aelod o staff ynghylch achos disgyblu mewn perthynas â'i ymddygiad, rhaid ichi—

(a) cynnig cynnal y cyfarfod yn Gymraeg, a

(b) os yw'r aelod o staff yn dymuno i'r cyfarfod gael

the meeting (unless you conduct the meeting in Welsh without translation services).

Standard 115: When you inform a member of staff of a decision you have reached in relation to a complaint made by him or by her, or in relation to a complaint made about him or about her, you must do so in Welsh if that member of staff—

(a) made the complaint in Welsh,

(b) responded in Welsh to a complaint about him or about her,

(c) asked for a meeting about the complaint to be conducted in Welsh, or

(ch) asked to use the Welsh language at a meeting about the complaint.

3 Standards relating to a body disciplining staff

Standard 116: You must allow all members of staff to respond in Welsh to allegations made against them in any internal disciplinary process.

Standard 116A: You must—

(a) state in any document that you have which sets out your arrangements for disciplining staff that any member of staff may respond in Welsh to any allegations made against him or against her, and

(b) if you commence a disciplinary procedure in relation to a member of staff, inform that member of staff of that right.

Standard 117: If you organise a meeting with a member of staff regarding a disciplinary matter that relates to his or to her conduct you must—

(a) offer to conduct the meeting in Welsh; and

(b) if the member of staff wishes for the meeting to

(continued) ei gynnal yn Gymraeg, cynnal y cyfarfod yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).

(continued) be conducted in Welsh, conduct the meeting in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).

Safon 118: Os byddwch yn trefnu cyfarfod ag aelod o staff ynghylch achos disgyblu mewn perthynas â'i ymddygiad, rhaid ichi—

(a) gofyn i'r aelod o staff a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, a

(b) esbonio y byddwch yn darparu gwasanaeth cyfieithu at y diben hwnnw os yw'n ofynnol;

ac, os yw'r aelod o staff yn dymuno defnyddio'r Gymraeg, rhaid ichi ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i Saesneg yn y cyfarfod (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

Standard 118: If you organise a meeting with a member of staff regarding a disciplinary matter that relates to his or her conduct you must—

(a) ask the member of staff whether he or she wishes to use the Welsh language at the meeting, and

(b) explain that you will provide a translation service for that purpose if it is required;

and, if the member of staff wishes to use the Welsh language, you must provide a simultaneous translation service from Welsh to English at the meeting (unless you conduct the meeting in Welsh without a translation service).

Safon 119: Pan fyddwch yn rhoi gwybod i aelod o staff beth yw'ch penderfyniad yn dilyn proses ddisgyblu, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os yw'r aelod hwnnw o staff—

(a) wedi ymateb i honiadau yn ei erbyn yn Gymraeg,

(b) wedi gofyn bod cyfarfod ynglŷn â'r broses ddisgyblu yn cael ei gynnal yn Gymraeg, neu

(c) wedi gofyn am gael defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfod ynglŷn â'r broses ddisgyblu.

Standard 119: When you inform a member of staff of a decision you have reached following a disciplinary process, you must do so in Welsh if that member of staff—

(a) responded to allegations made against him or her in Welsh,

(b) asked for a meeting regarding the disciplinary process to be conducted in Welsh, or

(c) asked to use the Welsh language at a meeting regarding the disciplinary process.

4 Safonau ynghylch technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnrwyd

4 Standards relating to a body's information technology and about support material provided by a body, and relating to the intranet

Safon 120: Rhaid ichi ddarparu meddalwedd gyfrifiadurol ar gyfer gwirio sillafu a gramadeg y Gymraeg i'ch staff, a darparu rhyngwynebau Cymraeg ar gyfer meddalwedd (pan fo rhyngwyneb ar gael).

Standard 120: You must provide staff with computer software for checking spelling and grammar in Welsh, and provide Welsh language interfaces for software (where an interface exists).

Safon 121: Rhaid ichi sicrhau—

Standard 121: You must ensure that—

(a) bod testun pob tudalen ar eich mewnrwyd ar gael yn Gymraeg,

(b) bod pob tudalen Gymraeg ar eich mewnrwyd yn gweithredu'n llawn, ac

(c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg ar eich mewnrwyd.

(a) the text of each page of your intranet is available in Welsh,

(b) every Welsh language page on your intranet is fully functional, and

(c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language on your intranet.

Safon 122: Rhaid ichi sicrhau—

(a) bod testun hafan eich mewnrwyd ar gael yn Gymraeg,

(b) bod unrhyw destun Cymraeg ar hafan eich mewnrwyd (neu, pan fo'n berthnasol, bod hafan Gymraeg eich mewnrwyd) yn gweithredu'n llawn, ac

(c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn perthynas â hafan eich mewnrwyd.

Standard 122: You must ensure that—

(a) the text of the homepage of your intranet is available in Welsh,

(b) any Welsh language text on your intranet's home-page (or, where relevant, your Welsh language intranet homepage) is fully functional, and

(c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to the homepage of your intranet.

Safon 123: Bob tro y byddwch yn cyhoeddi tudalen newydd neu'n diwygio tudalen ar eich mewnrwyd, rhaid ichi sicrhau—

(a) bod testun y dudalen honno ar gael yn Gymraeg,

(b) bod unrhyw fersiwn Gymraeg o'r dudalen yn gweithredu'n llawn, ac

(c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn perthynas â thestun y dudalen honno.

Standard 123: You must ensure that each time you publish a new intranet page or amend a page—

(a) the text of that page is available in Welsh,

(b) any Welsh language version of that page is fully functional, and

(c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to the text of that page.

Safon 124: Os oes gennych dudalen Gymraeg ar eich mewnrwyd sy'n cyfateb i dudalen Saesneg, rhaid ichi nodi'n glir ar y dudalen Saesneg bod y dudalen hefyd ar gael yn Gymraeg, a rhaid darparu dolen uniongyrchol i'r dudalen Gymraeg ar y dudalen Saesneg gyfatebol.

Standard 124: If you have a Welsh language page on your intranet that corresponds to an English language page, you must state clearly on the English language page that the page is also available in Welsh, and must provide a direct link to the Welsh language page on the corresponding English language page.

Safon 125: Rhaid ichi neilltuo a chynnal tudalen (neu dudalennau) ar eich mewnrwyd sy'n darparu gwasanaethau a deunydd cymorth i hybu'r Gymraeg ac i gynorthwyo eich staff i ddefnyddio'r Gymraeg.

Standard 125: You must designate and maintain a page (or pages) on your intranet which provides services and support material to promote the Welsh language and to assist your staff to use the Welsh language.

Safon 126:	Rhaid ichi ddarparu'r rhyngwyneb a'r dewislenni ar eich tudalennau mewnrwyd yn Gymraeg.	**Standard 126:**	You must provide the interface and menus on your intranet pages in Welsh.
5	**Safonau ynghylch corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu**	**5**	**Standards relating to a body developing Welsh language skills through planning and training its workforce**
Safon 127:	Rhaid ichi asesu sgiliau Cymraeg eich cyflogeion.	**Standard 127:**	You must assess the Welsh languages skills of your employees.
Safon 128:	Rhaid ichi ddarparu hyfforddiant yn Gymraeg yn y meysydd a ganlyn, os ydych yn darparu hyfforddiant o'r fath yn Saesneg— (a) recriwtio a chyf-weld; (b) rheoli perfformiad; (c) gweithdrefnau cwyno a disgyblu; (ch) ymsefydlu; (d) delio â'r cyhoedd; ac (dd) iechyd a diogelwch.	**Standard 128:**	You must provide training in Welsh in the following areas, if you provide such training in English— (a) recruitment and interviewing; (b) performance management; (c) complaints and disciplinary procedures; (ch) induction; (d) dealing with the public; and (dd) health and safety.
Safon 129:	Rhaid ichi ddarparu hyfforddiant (yn Gymraeg) ar ddefnyddio'r Gymraeg yn effeithiol mewn— (a) cyfarfodydd; (b) cyfweliadau; ac (c) gweithdrefnau cwyno a disgyblu.	**Standard 129:**	You must provide training (in Welsh) on using Welsh effectively in— (a) meetings; (b) interviews; and (c) complaints and disciplinary procedures.
Safon 130:	Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd yn ystod oriau gwaith— (a) i'ch cyflogeion gael gwersi Cymraeg sylfaenol, a (b) i gyflogeion sy'n rheoli pobl eraill gael hyfforddiant ar ddefnyddio'r Gymraeg yn eu rôl fel rheolwyr.	**Standard 130:**	You must provide opportunities during working hours— (a) for your employees to receive basic Welsh language lessons, and (b) for employees who manage others to receive training on using the Welsh language in their role as managers.
Safon 131:	Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd i'ch cyflogeion sydd wedi cwblhau hyfforddiant Cymraeg sylfaenol gael hyfforddiant pellach yn rhad ac am ddim er mwyn datblygu eu sgiliau yn yr iaith.	**Standard 131:**	You must provide opportunities for employees who have completed basic Welsh language training to receive further training free of charge, to develop their language skills.
Safon 132:	Rhaid ichi ddarparu cyrsiau hyfforddi er mwyn i'ch cyflogeion ddatblygu— (a) ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (gan gynnwys	**Standard 132:**	You must provide training courses so that your employees can develop— (a) awareness of the Welsh language (including

ymwybyddiaeth am hanes yr iaith a'i lle yn niwylliant Cymru);

(b) dealltwriaeth o'r ddyletswydd i weithredu yn unol â safonau'r Gymraeg;

(c) dealltwriaeth am y modd y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

awareness of its history and its role in Welsh culture);

(b) an understanding of the duty to operate in accordance with the Welsh language standards;

(c) an understanding of how the Welsh language can be used in the workplace.

Safon 133: Pan fyddwch yn darparu gwybodaeth i gyflogeion newydd (er enghraifft, fel rhan o broses ymsefydlu), rhaid ichi ddarparu gwybodaeth er mwyn codi eu hymwybyddiaeth o'r Gymraeg.

Standard 133: When you provide information to new employees (for example by means of an induction process), you must provide information for the purpose of raising their awareness of the Welsh language.

Safon 134: Rhaid ichi ddarparu geiriad neu logo ar gyfer llofnodion e-bost eich staff sy'n eu galluogi i ddynodi a ydynt yn siarad Cymraeg yn rhugl neu'n dysgu'r iaith.

Standard 134: You must provide text or a logo for your staff to include in e-mail signatures which will enable them to indicate whether they speak Welsh fluently or whether they are learning the language.

Safon 135: Rhaid ichi ddarparu geiriad ar gyfer eich cyflogeion fydd yn eu galluogi i gynnwys fersiwn Gymraeg o'u manylion cyswllt mewn negeseuon e-byst, ac i ddarparu fersiwn Gymraeg o unrhyw neges sy'n hysbysu pobl eraill nad ydynt ar gael i ateb negeseuon ebost.

Standard 135: You must provide wording for your employees which will enable them to include a Welsh language version of their contact details in e-mail messages, and to provide a Welsh language version of any message which informs others that they are unavailable to respond to e-mail messages.

6 Safonau ynghylch recriwtio ac apwyntio

6 Standards relating to a body recruiting and appointing

Safon 136: Pan fyddwch yn asesu'r anghenion ar gyfer swydd newydd neu swydd wag, rhaid ichi asesu'r angen am sgiliau yn y Gymraeg, a'i chategoreiddio fel swydd pan fo un neu ragor o'r canlynol yn gymwys—

(a) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;

(b) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg pan benodir rhywun i'r swydd;

(c) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu

(ch) nad yw sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol.

Standard 136: When you assess the requirements for a new or vacant post, you must assess the need for Welsh language skills, and categorise it as a post where one or more of the following apply—

(a) Welsh language skills are essential;

(b) Welsh language skills need to be learnt when appointed to the post;

(c) Welsh language skills are desirable; or

(ch) Welsh language skills are not necessary.

Safon 136A: Os byddwch wedi categoreiddio swydd fel un sy'n gofyn bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol, yn ddymunol neu fod angen eu dysgu, rhaid ichi—

Standard 136A: If you have categorised a post as one where Welsh language skills are essential, desirable or need to be learnt you must—

(a) pennu hynny wrth hysbysebu'r swydd, a

(b) hysbysebu'r swydd yn Gymraeg.

(a) specify that when advertising the post, and

(b) advertise the post in Welsh.

Safon 137: Pan fyddwch yn hysbysebu swydd, rhaid ichi ddatgan y caniateir i geisiadau gael eu cyflwyno yn Gymraeg, ac na fydd cais a gyflwynir yn y Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg.

Standard 137: When you advertise a post, you must state that applications may be submitted in Welsh, and that an application submitted in Welsh will not be treated less favourably than an application submitted in English.

Safon 137A: Os byddwch yn cyhoeddi—

(a) ffurflenni cais am swyddi;

(b) deunydd esboniadol ynghylch eich proses ar gyfer ymgeisio am swyddi;

(c) gwybodaeth am eich proses gyf-weld, neu am unrhyw ddulliau asesu eraill wrth ymgeisio am swyddi;

(ch) swydd-ddisgrifiadau;

rhaid ichi eu cyhoeddi yn Gymraeg a rhaid ichi sicrhau nad ydych yn trin unrhyw fersiynau Cymraeg o'r dogfennau yn llai ffafriol na fersiynau Saesneg ohonynt.

Standard 137A: If you publish—

(a) application forms for posts;

(b) material that explains your procedure for applying for posts;

(c) information about your interview process, or about other assessment methods when applying for posts;

(ch) job descriptions;

you must publish them in Welsh; and you must ensure that the Welsh language versions of the documents are treated no less favourably than any English language versions of those documents.

Safon 137B: Rhaid ichi beidio â thrin cais am swydd a wneir yn Gymraeg yn llai ffafriol na chais a wneir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg pethau eraill, o ran y dyddiad cau yr ydych yn ei osod ar gyfer cael ceisiadau, ac o ran amseriad rhoi gwybod i unigolion ynghylch penderfyniadau).

Standard 137B: You must not treat an application for a post made in Welsh less favourably than you treat an application made in English (including, amongst other matters, in relation to the closing date you set for receiving applications and in relation to any time-scale for informing individuals of decisions).

Safon 138: Rhaid ichi sicrhau bod eich ffurflenni cais am swyddi yn rhoi lle i unigolion nodi eu bod yn dymuno cael cyfweliad neu'r dull arall o asesiad yn Gymraeg ac, os yw unigolyn yn dymuno hynny, rhaid ichi gynnal unrhyw gyfweliad neu ddull arall o asesiad yn Gymraeg (heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na gwasanaeth cyfieithu olynol).

Standard 138: You must ensure that your application forms for posts provide a space for individuals to indicate that they wish an interview or other method of assessment in Welsh and if an individual so wishes, you must conduct any interview or other method of assessment in Welsh (without the assistance of a simultaneous or consecutive translation service).

Safon 139: Rhaid ichi sicrhau bod eich ffurflenni cais am swyddi—

(a) yn rhoi lle i unigolion nodi eu bod yn dymuno

Standard 139: You must ensure that your application forms for posts—

(a) provide a space for individuals to indicate that

defnyddio'r Gymraeg mewn cyfweliad neu ddull arall o asesiad, a

(b) yn esbonio y byddwch yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw os oes angen;

ac, os yw'r unigolyn yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfweliad neu'r asesiad, rhaid ichi ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn y cyfweliad neu asesiad (os nad ydych yn cynnal y cyfweliad neu'r asesiad yn Gymraeg heb y gwasanaeth cyfieithu hwnnw).

they wish to use the Welsh language at an interview or at any other method of assessment, and

(b) explain that you will provide a translation service from Welsh to English for that purpose if it is required;

and, if the individual wishes to use the Welsh language at the interview or assessment, you must provide a simultaneous translation service at the interview or assessment (unless you conduct the interview or assessment in Welsh without that translation service).

Safon 140: Pan fyddwch yn rhoi gwybod i unigolyn beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â chais am swydd, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os gwnaed y cais yn Gymraeg.

Standard 140: When you inform an individual of your decision in relation to an application for a post, you must do so in Welsh if the application was made in Welsh.

7 Safonau ynghylch arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff

7 Standards relating to signs displayed in a body's workplace

Safon 141: Pan fyddwch yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd yn eich gweithle (gan gynnwys arwyddion dros dro), rhaid i unrhyw destun sy'n cael ei arddangos ar yr arwydd gael ei arddangos yn Gymraeg (pa un ai ar yr un arwydd sy'n arddangos y testun Saesneg cyfatebol neu ar arwydd ar wahân), ac os yw'r un testun yn cael ei arddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y testun Cymraeg yn llai ffafriol na'r testun Saesneg.

Standard 141: When you erect a new sign or renew a sign in your workplace (including temporary signs), any text displayed on the sign must be displayed in Welsh (whether on the same sign as the corresponding English language text or on a separate sign), and if the same text is displayed in Welsh and in English, you must not treat the Welsh language text less favourably than the English language text.

Safon 142: Pan fyddwch yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd yn eich gweithle (gan gynnwys arwyddion dros dro), a bod yr arwydd hwnnw'n cyfleu yr un wybodaeth yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid i'r testun Cymraeg gael ei roi mewn safle fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.

Standard 142: When you erect a new sign or renew a sign in your workplace (including temporary signs) which conveys the same information in Welsh and in English, the Welsh-language text must be positioned so that it is likely to be read first.

Safon 143: Rhaid ichi sicrhau bod y testun Cymraeg ar arwyddion a arddangosir yn eich gweithle yn gywir o ran ystyr a mynegiant.

Standard 143: You must ensure that the Welsh language text on signs displayed in your workplace is accurate in terms of meaning and expression.

8 Safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff

Safon 144: Pan fyddwch yn gwneud cyhoeddiadau dros offer sain yn eich gweithle, rhaid i'r cyhoeddiad hwnnw gael ei wneud yn Gymraeg, ac os gwneir y cyhoeddiad yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid i'r cyhoeddiad gael ei wneud yn Gymraeg yn gyntaf.

8 Standard relating to audio announcements and messages in a body's workplace

Standard 144: When you make announcements in the workplace using audio equipment, that announcement must be made in Welsh, and if the announcement is made in Welsh and in English, the announcement must be made in Welsh first.

RHAN 2

SAFONAU SY'N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL– AMODAU ARBENNIG

9 Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i'r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y gwêl Comisiynydd y Gymraeg yn briodol) â'r safon neu'r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2.

TABL 1

Rhes	**Colofn 1** *Prif safon*	**Colofn 2** *Safon ddibynnol*
(1)	**Gweithdrefnau cwyno** Safon 112	Safon 112A
(2)	**Gweithdrefnau cwyno** Safon 112A	Safon 112
(3)	**Disgyblu staff** Safon 116	Safon 116A
(4)	**Disgyblu staff** Safon 116A	Safon 116
(5)	**Y fewnrwyd** Safonau 121, 122 neu 123	Safon 124

PART 2

STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS - SPECIAL CONDITIONS

9 When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard or standards listed in column 2 of that row.

TABLE 1

Row	**Column 1** *Main standard*	**Column 2** *Reliant standard*
(1)	**Complaints procedures** Standard 112	Standard 112A
(2)	**Complaints procedures** Standard 112A	Standard 112
(3)	**Disciplining staff** Standard 116	Standard 116A
(4)	**Disciplining staff** Standard 116A	Standard 116
(5)	**Intranet** Standards 121, 122 or 123	Standard 124

	Recriwtio ac apwyntio	
(6)	Safon 136	Safon 136A
	Recriwtio	
(7)	Safon 137	Safon 137A Safon 137B Safon 140
	Arwyddion mewnol	
(8)	Safon 141	Safon 143

	Recruitment and appointments	
(6)	Standard 136	Standard 136A
	Recruitment	
(7)	Standard 137	Standard 137A Standard 137B Standard 140
	Internal signs	
(8)	Standard 141	Standard 143

RHAN 3

DEHONGLI'R SAFONAU

10 Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.

11 At ddibenion safonau 121, 122 a 123 (mewnrwyd corff), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg pethau eraill (ac yn ogystal â materion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

(a) golwg y deunydd (er enghraifft o ran lliw, ffont, maint a fformat unrhyw destun);

(b) pryd y caiff y deunydd ei gyhoeddi ar y fewnrwyd;

ond nid yw'n golygu bod yn rhaid i'r deunydd Cymraeg ymddangos ar yr un dudalen â'r deunydd Saesneg, nac ar dudalen a fydd yn debygol o agor cyn y fersiwn Saesneg gyfatebol o'r dudalen.

12 At ddibenion safonau 137A (recriwtio) a 141 (arwyddion mewnol), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg pethau eraill (ac yn ogystal â materion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

PART 3

INTERPRETING THE STANDARDS

10 The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.

11 For the purposes of standards 121, 122 and 123 (a body's intranet), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language include, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—

(a) the visual presentation of the material (for example in relation to the colour, size, font and format of any text);

(b) when material is published on the intranet;

but it does not mean that the Welsh language material must appear on the same page as the English language material, or on a page that is likely to open before the corresponding English language version of a page.

12 For the purposes of standards 137A (recruitment) and 141 (internal signs), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language includes, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—

(a) golwg y deunydd (er enghraifft o ran lliw neu ffont unrhyw destun);

(b) maint y deunydd;

(c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus;

(ch) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos;

(d) fformat cyhoeddi'r deunydd.

13 At ddibenion y safonau, nid yw gofyniad i gyhoeddi, darparu neu arddangos unrhyw ddeunydd ysgrifenedig yn Gymraeg yn golygu y dylid cyhoeddi, darparu neu arddangos deunydd yn Gymraeg yn unig, ac nid yw'n golygu ychwaith y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni nodir hynny yn benodol yn y safon).

14 Nid yw safonau 121 i 124 (y fewnrwyd) yn gymwys i—

(a) dogfennau y darperir dolen iddynt ar y fewnrwyd, deunydd hysbysebu ar y fewnrwyd, na chlipiau fideo a sain ar y fewnrwyd (gweler safonau 105 i 111 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau);

(b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau ar dudalen ryngweithiol a gyhoeddir ar fewnrwyd corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau neu ar fforwm trafod).

15 At ddibenion safonau 136 a 136A yn unig—

(a) mae "swydd" yn cynnwys penodiad cyhoeddus;

(b) ystyr "penodiad cyhoeddus" yw unrhyw benodiad i gorff cyhoeddus neu swydd gyhoeddus.

(a) the visual presentation of the material (for example in relation to the colour or font of any text);

(b) the size of the material;

(c) the position and prominence of the material in any public area;

(ch) when and how material is published, provided or exhibited;

(d) the publication format of material.

13 For the purposes of the standards a requirement to publish, provide or display any written material in Welsh does not mean that material should be published, provided or, displayed in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard).

14 Standards 121 to 124 (intranet) do not apply to—

(a) documents to which a link is provided on the intranet, advertising material on the intranet, or to video and audio clips on the intranet (see standards 105 to 111 for specific provision in relation to documents);

(b) information presented by persons on an interactive page published on a body's intranet (for example on a section for comments or on a discussion forum).

15 For the purposes of standards 136 and 136A only—

(a) "post" includes a public appointment;

(b) "public appointment" means any appointment to a public body or public office.

ATODLEN 4 Rheoliad 2(4)

Safonau Hybu

RHAN 1

Y SAFONAU

1 Safonau ynghylch corff yn hybu'r Gymraeg

Safon 145: Rhaid ichi lunio, a chyhoeddi ar eich gwefan, strategaeth 5 mlynedd sy'n esbonio sut yr ydych yn bwriadu mynd ati i hybu'r Gymraeg ac i hwyluso defnyddio'r Gymraeg yn ehangach yn eich ardal; a rhaid i'r strategaeth gynnwys (ymysg pethau eraill)—

(a) targed (yn nhermau canran y siaradwyr yn eich ardal) ar gyfer cynyddu neu gynnal nifer y siaradwyr Cymraeg yn eich ardal erbyn diwedd y cyfnod o 5 mlynedd o dan sylw, a

(b) datganiad sy'n esbonio sut yr ydych yn bwriadu cyrraedd y targed hwnnw;

a rhaid ichi adolygu'r strategaeth a chyhoeddi fersiwn ddiwygiedig ohoni ar eich gwefan o fewn 5 mlynedd i ddyddiad cyhoeddi'r strategaeth (neu i ddyddiad cyhoeddi fersiwn ddiwygiedig ohoni).

Safon 146: Bum mlynedd ar ôl cyhoeddi strategaeth yn unol â safon 145 rhaid ichi—

(a) asesu i ba raddau yr ydych wedi dilyn y strategaeth honno ac wedi cyrraedd y targed a osodwyd ganddi, a

(b) cyhoeddi'r asesiad ar eich gwefan, gan sicrhau ei fod yn cynnwys yr wybodaeth a ganlyn—

(i) nifer y siaradwyr Cymraeg yn eich ardal, ac oedran y siaradwyr hynny;

(ii) rhestr o'r gweithgareddau a drefnwyd gennych neu a ariannwyd gennych yn ystod y 5 mlynedd flaenorol er mwyn hybu defnyddio'r Gymraeg.

SCHEDULE 4 Regulation 2(4)

Promotion Standards

PART 1

THE STANDARDS

1 Standards relating to a body promoting the Welsh language

Standard 145: You must produce, and publish on your website, a 5-year strategy that sets out how you propose to promote the Welsh language and to facilitate the use of the Welsh language more widely in your area; and the strategy must include (amongst other matters)—

(a) a target (in terms of the percentage of speakers in your area) for increasing or maintaining the number of Welsh speakers in your area by the end of the 5 year period concerned, and

(b) a statement setting out how you intend to reach that target;

and you must review the strategy and publish a revised version on your website within 5 years of publishing a strategy (or of publishing a revised strategy).

Standard 146: Five years after publishing a strategy in accordance with standard 145 you must—

(a) assess to what extent you have followed that strategy and have reached the target set by it, and

(b) publish that assessment on your website, ensuring that it contains the following information—

(i) the number of Welsh speakers in your area, and the age of those speakers;

(ii) a list of the activities that you have arranged or funded during the previous 5 years in order to promote the use of the Welsh language.

RHAN 2

SAFONAU SY'N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

2 Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i'r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y gwêl Comisiynydd y Gymraeg yn briodol) â'r safon neu'r safonau a restrir yng ngholofn 2 ar y rhes honno.

TABL 1

Rhes	Colofn 1 *Prif safon*	Colofn 2 *Safon ddibynnol*
(1)	**Adolygu strategaeth** Safon 146	Safon 145

PART 2

STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS - SPECIAL CONDITIONS

2 When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard of standards listed in column 2 of that row.

TABLE 1

Row	*Column 1* *Main standard*	*Column 2* *Reliant Standard*
(1)	**Reviewing strategy** Standard 146	Standard 145

ATODLEN 5 Rheoliad 2(5)

Safonau Cadw Cofnodion

RHAN 1

Y SAFONAU

1 Safonau ynghylch cadw cofnodion gan gorff

Safon 147: Rhaid ichi gadw cofnod, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, o nifer y cwynion yr ydych yn eu cael sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau.

Safon 148: Rhaid ichi gadw copi o unrhyw gŵyn ysgrifenedig yr ydych yn ei chael sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

Safon 149: Rhaid ichi gadw copi o unrhyw gŵyn ysgrifenedig yr ydych yn ei chael sy'n ymwneud â'r Gymraeg (pa un ai yw'r gŵyn yn ymwneud â'r safonau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy ai peidio).

Safon 150: Rhaid ichi gadw cofnod o'r camau yr ydych wedi eu cymryd i sicrhau y cydymffurfir â'r safonau llunio polisi yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

Safon 151: Rhaid ichi gadw cofnod (yn dilyn asesiadau o sgiliau iaith Gymraeg eich cyflogeion a wnaed gennych yn unol â safon 127), o nifer y cyflogeion sy'n meddu ar sgiliau yn y Gymraeg ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a, phan fo hynny'n wybyddus ichi, rhaid ichi gadw cofnod o lefel sgiliau'r cyflogeion hynny.

Safon 152: Rhaid ichi gadw cofnod, ar gyfer pob blwyddyn ariannol, o—

(a) nifer yr aelodau o staff a fynychodd gyrsiau hyfforddi a gynigiwyd gennych yn Gymraeg (yn unol â safon 128), a

SCHEDULE 5 Regulation 2(5)

Record Keeping Standards

PART 1

THE STANDARDS

1 Standards relating to a body keeping records

Standard 147: You must keep a record, in relation to each financial year, of the number of complaints you receive relating to your compliance with standards.

Standard 148: You must keep a copy of any written complaint that you receive that relates to your compliance with the standards with which you are under a duty to comply.

Standard 149: You must keep a copy of any written complaint that you receive that relates to the Welsh language (whether or not that complaint relates to the standards with which you are under a duty to comply).

Standard 150: You must keep a record of the steps that you have taken in order to ensure compliance with the policy making standards with which you are under a duty to comply.

Standard 151: You must keep a record (following assessments of your employees' Welsh language skills made in accordance with standard 127), of the number of employees who have Welsh language skills at the end of each financial year and, where you have that information, you must keep a record of the skill level of those employees.

Standard 152: You must keep a record, for each financial year of—

(a) the number of members of staff who attended training courses offered by you in Welsh (in accordance with standard 128), and

(b) os cynigiwyd fersiwn Gymraeg o gwrs gennych yn unol â safon 128, y ganran o gyfanswm nifer y staff a fynychodd y fersiwn honno o'r cwrs.

Safon 153: Rhaid ichi gadw cofnod o bob asesiad a gynhaliwch (yn unol â safon 136) mewn cysylltiad â'r sgiliau Cymraeg y gallai fod eu hangen mewn perthynas â swydd newydd neu swydd wag.

Safon 154: Rhaid ichi gadw cofnod, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol o nifer y swyddi newydd a'r swyddi gwag a gategoreiddiwyd (yn unol â safon 136) fel swyddi sy'n gofyn—

(a) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;

(b) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg unwaith y penodir rhywun i'r swydd;

(c) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu

(ch) nad oedd sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol.

RHAN 2

DEHONGLI'R SAFONAU

2 Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.

3 At ddibenion safonau 147, 151, 152 a 154—

(a) pan fydd corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio â safon am y tro cyntaf, ystyr "blwyddyn ariannol" yw'r cyfnod sy'n dechrau â'r diwrnod y daw corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio â safon, ac sy'n dod i ben â'r 31 Mawrth dilynol;

(b) yn ddarostyngedig i hynny, ystyr "blwyddyn ariannol" yw'r cyfnod o 12 mis sy'n dod i ben â 31 Mawrth.

(b) if a Welsh version of a course was offered by you in accordance with standard 128, the percentage of the total number of staff attending the course who attended that version.

Standard 153: You must keep a copy of every assessment that you carry out (in accordance with standard 136) in respect of the Welsh language skills that may be needed in relation to a new or vacant post.

Standard 154: You must keep a record, in relation to each financial year of the number of new and vacant posts which were categorised (in accordance with standard 136) as posts where—

(a) Welsh language skills are essential;

(b) Welsh language skills need to be learnt when appointed to the post;

(c) Welsh language skills are desirable; or

(ch) Welsh language skills are not necessary.

PART 2

INTERPRETING THE STANDARDS

2 The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.

3 For the purposes of standards 147, 151, 152 and 154—

(a) when a body is under a duty to comply with a standard for the first time, "financial year" means the period beginning with the day from which a body is under a duty to comply with a standard and ending with the following 31 March;

(b) subject to that, "financial year" means the period of 12 months ending with 31 March.

ATODLEN 6 Rheoliad 2(6)

Safonau sy'n ymdrin â Materion Atodol

RHAN 1

SAFONAU CYFLENWI GWASANAETH

1 Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i safonau cyflenwi gwasanaethau

Safon 155: Rhaid ichi sicrhau bod dogfen sy'n cofnodi'r safonau cyflenwi gwasanaethau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau hynny, ar gael—

(a) ar eich gwefan, a

(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

2 Corff yn cyhoeddi gweithdrefn gwyno

Safon 156: Rhaid ichi—

(a) sicrhau bod gennych weithdrefn gwyno sy'n delio â'r materion a ganlyn—

(i) sut yr ydych yn bwriadu delio â chwynion ynglŷn â'ch cydymffurfedd â'r safonau cyflenwi gwasanaethau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a

(ii) sut y byddwch yn darparu hyfforddiant i'ch staff ynglŷn â delio â'r cwynion hynny,

(b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r weithdrefn honno ar eich gwefan, ac

(c) sicrhau bod copi o'r ddogfen honno ar gael ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

SCHEDULE 6 Regulation 2(6)

Standards which deal with Supplementary Matters

PART 1

SERVICE DELIVERY STANDARDS

1 A body publicising service delivery standards

Standard 155: You must ensure that a document which records the service delivery standards with which you are under a duty to comply, and the extent to which you are under a duty to comply with those standards, is available—

(a) on your website, and

(b) in each of your offices that are open to the public.

2 A body publishing a complaints procedure

Standard 156: You must—

(a) ensure that you have a complaints procedure that deals with the following matters—

(i) how you intend to deal with complaints relating to your compliance with the service delivery standards with which you are under a duty to comply, and

(ii) how you will provide training for your staff in relation to dealing with those complaints,

(b) publish a document that records that procedure on your website, and

(c) ensure that a copy of that document is available in each of your offices that are open to the public.

3 Corff yn cyhoeddi trefniadau goruchwylio, hybu etc.

Safon 157: Rhaid ichi—

(a) sicrhau bod gennych drefniadau ar gyfer—

(i) goruchwylio'r modd yr ydych yn cydymffurfio â'r safonau cyflenwi gwasanaethau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy,

(ii) hybu'r gwasanaethau a gynigir gennych yn unol â'r safonau hynny, a

(iii) hwyluso defnyddio'r gwasanaethau hynny,

(b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r trefniadau hynny ar eich gwefan, ac

(c) sicrhau bod copi o'r ddogfen honno ar gael ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

4 Corff yn llunio adroddiad blynyddol ynglŷn â safonau cyflenwi gwasanaethau

Safon 158: (1) Rhaid ichi lunio adroddiad ("adroddiad blynyddol"), yn Gymraeg, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, sy'n delio â'r modd y bu ichi gydymffurfio â'r safonau cyflenwi gwasanaethau yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy yn ystod y flwyddyn honno.

(2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys nifer y cwynion a gawsoch yn ystod y flwyddyn honno a oedd yn ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau cyflenwi gwasanaethau yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

(3) Rhaid ichi gyhoeddi'r adroddiad blynyddol heb fod yn hwyrach na 30 Mehefin yn dilyn y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi.

(4) Rhaid ichi roi cyhoeddusrwydd i'r ffaith eich bod wedi cyhoeddi adroddiad blynyddol.

(5) Rhaid ichi sicrhau bod copi cyfredol o'ch adroddiad blynyddol ar gael—

3 A body publishing arrangements for oversight, promotion etc.

Standard 157: You must—

(a) ensure that you have arrangements for—

(i) overseeing the way you comply with the service delivery standards with which you are under a duty to comply,

(ii) promoting the services that you offer in accordance with those standards, and

(iii) facilitating the use of those services,

(b) publish a document that records those arrangements on your website, and

(c) ensure that a copy of that document is available in each of your offices that are open to the public.

4 A body producing an annual report regarding service delivery standards

Standard 158: (1) You must produce a report (an "annual report"), in Welsh, in relation to each financial year, which deals with the way in which you have complied with the service delivery standards with which you were under a duty to comply during that year.

(2) The annual report must include the number of complaints that you received during that year which related to your compliance with the service delivery standards with which you were under a duty to comply.

(3) You must publish the annual report no later than 30 June following the financial year to which the report relates.

(4) You must publicise the fact that you have published an annual report.

(5) You must ensure that a current copy of your annual report is available—

(a) ar eich gwefan, a

(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

5 Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r modd y mae'n bwriadu cydymffurfio â safonau cyflenwi gwasanaethau

Safon 159: Rhaid ichi gyhoeddi dogfen ar eich gwefan sy'n esbonio sut yr ydych yn bwriadu cydymffurfio â'r safonau cyflenwi gwasanaethau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

6 Corff yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg

Safon 160: Rhaid ichi ddarparu unrhyw wybodaeth y bydd Comisiynydd y Gymraeg yn gofyn amdani sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau cyflenwi gwasanaethau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

RHAN 2

SAFONAU LLUNIO POLISI

7 Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i safonau llunio polisi

Safon 161: Rhaid ichi sicrhau bod dogfen sy'n cofnodi'r safonau llunio polisi yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau hynny, ar gael—

(a) ar eich gwefan, a

(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

8 Corff yn cyhoeddi gweithdrefn gwyno

Safon 162: Rhaid ichi—

(a) sicrhau bod gennych weithdrefn gwyno sy'n delio â'r materion a ganlyn—

(i) sut yr ydych yn bwriadu delio â chwynion ynglŷn â'ch cydymffurfedd â'r safonau llunio polisi yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a

(a) on your website, and

(b) in each of your offices that are open to the public.

5 A body publicising the way it intends to comply with service delivery standards

Standard 159: You must publish a document on your website which explains how you intend to comply with the service delivery standards with which you are under a duty to comply.

6 A body providing information to the Welsh Language Commissioner

Standard 160: You must provide any information requested by the Welsh Language Commissioner which relates to your compliance with the service delivery standards with which you are under a duty to comply.

PART 2

POLICY MAKING STANDARDS

7 A body publicising policy making standards

Standard 161: You must ensure that a document which records the policy making standards with which you are under a duty to comply, and the extent to which you are under a duty to comply with those standards, is available—

(a) on your website, and

(b) in each of your offices that are open to the public.

8 A body publishing a complaints procedure

Standard 162: You must—

(a) ensure that you have a complaints procedure that deals with the following matters—

(i) how you intend to deal with complaints relating to your compliance with the policy making standards with which you are under a duty to comply, and

(ii) sut y byddwch yn darparu hyfforddiant i'ch staff ynglŷn â delio â'r cwynion hynny,

(b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r weithdrefn honno ar eich gwefan, ac

(c) sicrhau bod copi o'r ddogfen honno ar gael, ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

9 Corff yn cyhoeddi trefniadau goruchwylio

Safon 163: Rhaid ichi—

(a) sicrhau bod gennych drefniadau ar gyfer goruchwylio'r modd yr ydych yn cydymffurfio â'r safonau llunio polisi yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy,

(b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r trefniadau hynny ar eich gwefan, ac

(c) sicrhau bod copi o'r ddogfen honno ar gael ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

10 Corff yn llunio adroddiad blynyddol ynglŷn â safonau llunio polisi

Safon 164: (1) Rhaid ichi lunio adroddiad, ("adroddiad blynyddol"), yn Gymraeg, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, sy'n delio â'r modd y bu ichi gydymffurfio â'r safonau llunio polisi yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy yn ystod y flwyddyn honno.

(2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys nifer y cwynion a gawsoch yn ystod y flwyddyn a oedd yn ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau llunio polisi yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

(3) Rhaid ichi gyhoeddi'r adroddiad blynyddol heb fod yn hwyrach na 30 Mehefin yn dilyn y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi.

(4) Rhaid ichi roi cyhoeddusrwydd i'r ffaith eich bod wedi cyhoeddi adroddiad blynyddol.

(ii) how you will provide training for your staff in relation to dealing with those complaints,

(b) publish a document that records that procedure on your website, and

(c) ensure that a copy of that document is available in each of your offices that are open to the public.

9 A body publishing arrangements for oversight

Standard 163: You must—

(a) ensure that you have arrangements for over-seeing the way you comply with the policy making standards with which you are under a duty to comply,

(b) publish a document that records those arrange-ments on your website, and

(c) ensure that a copy of that document is available in each of your offices that are open to the public.

10 A body producing an annual report regarding policy making standards

Standard 164*:* (1) You must produce a report (an "annual report"), in Welsh, in relation to each financial year, which deals with the way in which you have complied with the policy making standards with which you were under a duty to comply during that year.

(2) The annual report must include the number of complaints you received during the year which related to your compliance with the policy making standards with which you were under a duty to comply.

(3) You must publish the annual report no later than 30 June following the financial year to which the report relates.

(4) You must publicise the fact that you have published an annual report.

(5) Rhaid ichi sicrhau bod copi cyfredol o'ch adroddiad blynyddol ar gael—

(a) ar eich gwefan, a
(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

(5) You must ensure that a current copy of your annual report is available—

(a) on your website, and
(b) in each of your offices that are open to the public.

11 Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r modd y mae'n bwriadu cydymffurfio â safonau llunio polisi

Safon 165: Rhaid ichi gyhoeddi dogfen ar eich gwefan sy'n esbonio sut yr ydych yn bwriadu cydymffurfio â'r safonau llunio polisi yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

11 A body publicising the way it intends to comply with policy making standards

Standard 165: You must publish a document on your website which explains how you intend to comply with the policy making standards with which you are under a duty to comply.

12 Corff yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg

Safon 166: Rhaid ichi ddarparu unrhyw wybodaeth y bydd Comisiynydd y Gymraeg yn gofyn amdani sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau llunio polisi yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

12 A body providing information to the Welsh Language Commissioner

Standard 166: You must provide any information requested by the Welsh Language Commissioner which relates to compliance with the policy making standards with which you are under a duty to comply.

RHAN 3

SAFONAU GWEITHREDU

PART 3

OPERATIONAL STANDARDS

13 Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i safonau gweithredu

Safon 167: Rhaid ichi sicrhau bod dogfen sy'n cofnodi'r safonau gweithredu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau hynny, ar gael—

(a) ar eich gwefan, a
(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

13 A body publicising operational standards

Standard 167: You must ensure that a document which records the operational standards with which you are under a duty to comply, and the extent to which you are under a duty to comply with those standards, is available—

(a) on your website, and
(b) in each of your offices that are open to the public.

14 Corff yn cyhoeddi gweithdrefn gwyno

Safon 168: Rhaid ichi—

(a) sicrhau bod gennych weithdrefn gwyno sy'n delio â'r materion a ganlyn—
   (i) sut yr ydych yn bwriadu delio â chwynion ynglŷn â'ch cydymffurfedd â'r

14 A body publishing a complaints procedure

Standard 168: You must—

(a) ensure that you have a complaints procedure that deals with the following matters—
   (i) how you intend to deal with complaints relating to your compliance with the

safonau gweithredu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a

(ii) sut y byddwch yn darparu hyfforddiant i'ch staff ynglŷn â delio â'r cwynion hynny, a

(b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r weithdrefn honno ar eich mewnrwyd.

operational standards with which you are under a duty to comply, and

(ii) how you will provide training for your staff in relation to dealing with those complaints, and

(b) publish a document that records that procedure on your intranet.

15 Corff yn cyhoeddi trefniadau goruchwylio, hybu etc.

Safon 169: Rhaid ichi—

(a) sicrhau bod gennych drefniadau ar gyfer—

(i) goruchwylio'r modd yr ydych yn cydymffurfio â'r safonau gweithredu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy,

(ii) hybu'r gwasanaethau a gynigir gennych yn unol â'r safonau hynny, a

(iii) hwyluso defnyddio'r gwasanaethau hynny, a

(b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r trefniadau hynny ar eich mewnrwyd.

15 A body publishing oversight arrangements, promotion etc.

Standard 169: You must—

(a) ensure that you have arrangements for—

(i) overseeing the way you comply with the operational standards with which you are under a duty to comply,

(ii) promoting the services that you offer in accordance with those standards, and

(iii) facilitate the use of those services, and

(b) publish document that records that procedure on your intranet.

16 Corff yn llunio adroddiad blynyddol ynglŷn â safonau gweithredu

Safon 170: (1) Rhaid ichi lunio adroddiad ("adroddiad blynyddol"), yn Gymraeg, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, sy'n delio â'r modd y bu ichi gydymffurfio â'r safonau gweithredu yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy yn ystod y flwyddyn honno.

(2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys yr wybodaeth a ganlyn (pan fo'n berthnasol, i'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau y cyfeirir atynt)—

(a) nifer y cyflogeion sy'n meddu ar sgiliau yn y Gymraeg ar ddiwedd y

16 A body producing an annual report regarding operational standards

Standard 170: (1) You must produce a report (an "annual report"), in Welsh, in relation to each financial year, which deals with the way in which you have complied with the operational standards with which you were under a duty to comply during that year.

(2) The annual report must include the following information (where relevant, to the extent you are under a duty to comply with the standards referred to)—

(a) the number of employees who have Welsh language skills at the end of the

flwyddyn o dan sylw (ar sail cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 151);

(b) nifer yr aelodau o staff a fynychodd gyrsiau hyfforddi a gynigiwyd gennych yn y Gymraeg yn ystod y flwyddyn (ar sail cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 152);

(c) os cynigiwyd fersiwn Gymraeg o gwrs gennych yn ystod y flwyddyn, y ganran o gyfanswm nifer y staff a fynychodd y cwrs a fynychodd y fersiwn Gymraeg (ar sail cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 152);

(ch) nifer y swyddi newydd a'r swyddi gwag a hysbysebwyd gennych yn ystod y flwyddyn a gategoreiddiwyd fel swyddi sy'n gofyn—

(i) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol

(ii) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg pan benodir i'r swydd,

(iii) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol, neu

(iv) nad oedd sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol,

(ar sail y cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 154);

(d) nifer y cwynion a gawsoch yn ystod y flwyddyn a oedd yn ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau gweithredu yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

(3) Rhaid ichi gyhoeddi'r adroddiad blynyddol heb fod yn hwyrach na 30 Mehefin yn dilyn y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi.

(4) Rhaid ichi roi cyhoeddusrwydd i'r ffaith eich bod wedi cyhoeddi adroddiad blynyddol.

year in question (on the basis of the records you kept in accordance with standard 151);

(b) the number of members of staff who attended training courses you offered in Welsh during the year (on the basis of the records you kept in accordance with standard 152);

(c) if a Welsh version of a course was offered by you during that year, the percentage of the total number of staff attending the course who attended the Welsh version (on the basis of the records you kept in accordance with standard 152);

(ch) the number of new and vacant posts that you advertised during the year which were categorised as posts where—

(i) Welsh language skills were essential,

(ii) Welsh language skills needed to be learnt when appointed to the post,

(iii) Welsh language skills were desirable, or

(iv) Welsh language skills were not necessary,

(on the basis of the records you kept in accordance with standard 154);

(d) the number of complaints that you received during that year which related to your compliance with the operational standards with which you were under a duty to comply.

(3) You must publish the annual report no later than 30 June following the financial year to which the report relates.

(4) You must publicise the fact that you have published an annual report.

(5) Rhaid ichi sicrhau bod copi cyfredol o'ch adroddiad blynyddol ar gael—

(a) ar eich gwefan, a
(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

17 **Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r modd y mae'n bwriadu cydymffurfio â safonau gweithredu**

Safon 171: Rhaid ichi gyhoeddi dogfen ar eich gwefan sy'n esbonio sut yr ydych yn bwriadu cydymffurfio â'r safonau gweithredu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

18 **Corff yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg**

Safon 172: Rhaid ichi ddarparu unrhyw wybodaeth y bydd Comisiynydd y Gymraeg yn gofyn amdani sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau gweithredu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

RHAN 4

SAFONAU HYBU

19 **Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i safonau hybu**

Safon 173: Rhaid ichi sicrhau bod dogfen sy'n cofnodi'r safonau hybu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau hynny, ar gael—

(a) ar eich gwefan, a
(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

20 **Corff yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg**

Safon 174: Rhaid ichi ddarparu unrhyw wybodaeth y bydd Comisiynydd y Gymraeg yn gofyn amdani sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau hybu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

(5) You must ensure that a current copy of your annual report is available—

(a) on your website, and
(b) in each of your offices that are open to the public.

17 **A body publicising the way it intends to comply with operational standards**

Standard 171: You must publish a document on your website which explains how you intend to comply with the operational standards with which you are under a duty to comply.

18 **A body providing information to the Welsh Language Commissioner**

Standard 172: You must provide any information requested by the Welsh Language Commissioner which relates to compliance with which you are under a duty to comply.

PART 4

PROMOTION STANDARDS

19 **A body publicising promotion standards**

Standard 173: You must ensure that a document which records the promotion standards with which you are under a duty to comply, and the extent to which you are under a duty to comply with those standards, is available—

(a) on your website, and
(b) in each of your offices that are open to the public.

20 **A body providing information to the Welsh Language Commissioner**

Standard 174: You must provide any information requested by the Welsh Language Commissioner which relates to compliance with the promotion standards with which you are under a duty to comply.

RHAN 5

SAFONAU CADW COFNODION

21 Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i safonau cadw cofnodion

Safon 175: Rhaid ichi sicrhau bod dogfen sy'n cofnodi'r safonau cadw cofnodion yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau hynny, ar gael—

(a) ar eich gwefan, a

(b) ym mhob un o'ch swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd.

22 Corff yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg

Safon 176: Rhaid ichi ddarparu unrhyw gofnodion a gadwasoch yn unol â'r safonau cadw cofnodion yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy i Gomisiynydd y Gymraeg, os bydd y Comisiynydd yn gofyn am y cofnodion hynny.

RHAN 6

DEHONGLI'R SAFONAU

23 Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 i 5 fel a ganlyn.

24 At ddibenion safonau 158, 164 a 170—

(a) pan fydd corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio â safon am y tro cyntaf, ystyr "blwyddyn ariannol" yw'r cyfnod sy'n dechrau â'r diwrnod y daw corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio â safon, ac sy'n dod i ben â'r 31 Mawrth dilynol;

(b) yn ddarostyngedig i hynny, ystyr "blwyddyn ariannol" yw'r cyfnod o 12 mis sy'n dod i ben â 31 Mawrth.

PART 5

RECORD KEEPING STANDARDS

21 A body publicising record keeping standards

Standard 175: You must ensure that a document which records the record keeping standards with which you are under a duty to comply, and the extent to which you are under a duty to comply with those standards, is available—

(a) on your website, and

(b) in each of your offices that are open to the public.

22 A body providing information to the Welsh Language Commissioner

Standard 176: You must provide any records you kept in accordance with the record keeping standards with which you are under a duty to comply to the Welsh Language Commissioner, if the Commissioner asks for those records.

PART 6

INTERPRETING THE STANDARDS

23 The standards specified in Part 1 to 5 must be interpreted as follows.

24 For the purposes of standards 158, 164 and 170—

(a) when a body is under a duty to comply with a standard for the first time, "financial year" means the period beginning with the day from which a body is under a duty to comply with a standard and ending with the following 31 March;

(b) subject to that, "financial year" means the period of 12 months ending with 31 March.

25 At ddiben y safonau, nid yw gofyniad i lunio neu gyhoeddi unrhyw ddeunydd ysgrifenedig yn Gymraeg yn golygu y dylid llunio neu gyhoeddi'r deunydd hwnnw yn Gymraeg yn unig, ac nid yw'n golygu ychwaith y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni nodir hynny yn benodol yn y safon).

RHAN 7

DARPARIAETH ATODOL

26 **Gweithdrefnau cwyno**

(1) Pan fydd corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio ag un neu ragor o'r safonau a ganlyn, caiff—

(a) cydymffurfio â hwy mewn un weithdrefn gwyno;

(b) diwygio gweithdrefn gwyno sy'n bodoli eisoes.

(2) Y safonau yw—

(a) safon 156;

(b) safon 162;

(c) safon 168.

27 **Trefniadau goruchwylio**

(1) Pan fydd corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio ag un neu ragor o'r safonau a ganlyn, caiff gydymffurfio â hwy drwy un set o drefniadau goruchwylio.

(2) Y safonau yw—

(a) safon 157;

(b) safon 163;

(c) safon 169.

28 **Adroddiadau blynyddol**

(1) Pan fydd corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio ag un neu ragor o'r safonau a ganlyn, caiff gydymffurfio â hwy drwy gynnwys yr wybodaeth angenrheidiol mewn un adroddiad blynyddol o'r enw "Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg".

(2) Y safonau yw—

(a) safon 158;

(b) safon 164;

(c) safon 170.

25 For the purpose of the standards a requirement to produce or publish any written material in Welsh does not mean that material should be produced or published in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard).

PART 7

SUPPLEMENTARY PROVISION

26 **Complaints procedures**

(1) When a body is under a duty to comply with one or more of the following standards, it may—

(a) comply with them in one complaints procedure;

(b) revise an existing complaints procedure.

(2) The standards are—

(a) standard 156;

(b) standard 162;

(c) standard 168.

27 **Supervisory arrangements**

(1) When a body is under a duty to comply with one or more of the following standards, it may comply with them in one set of supervisory arrangements.

(2) The standards are—

(a) standard 157;

(b) standard 163;

(c) standard 169.

28 **Annual reports**

(1) When a body is under a duty to comply with one or more of the following standards, it may comply with them by including the necessary information in one annual report, to be called "Welsh Language Standards Annual Report".

(2) The standards are—

(a) standard 158;

(b) standard 164;

(c) standard 170.

29 Rhoi cyhoeddusrwydd i'r modd y mae corff yn bwriadu cydymffurfio â safonau

(1) Pan fydd corff o dan ddyletswydd i gydymffurfio ag un neu ragor o'r safonau a ganlyn, caiff gydymffurfio â hwy mewn un ddogfen.

(2) Y safonau yw—

(a) safon 159;

(b) safon 165;

(c) safon 171.

29 Publicising the way in which a body intends to comply with standards

(1) When a body is under a duty to comply with one or more of the following standards, it may comply with them in one document.

(2) The standards are—

(a) standard 159;

(b) standard 165;

(c) standard 171.

©ⓗHawlfraint y Goron 2015

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y Deyrnas Unedig gan The Stationery Office Limited o dan awdurdod ac arolygiaeth Carol Tullo, Rheolwr Gwasg Ei Mawrhydi ac Argraffydd Deddfau Seneddol y Frenhines.

© Crown copyright 2015

Printed and Published in the UK by the Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Carol Tullo, Controller of Her Majesty's Stationery Office and Queen's Printer of Acts of Parliament.